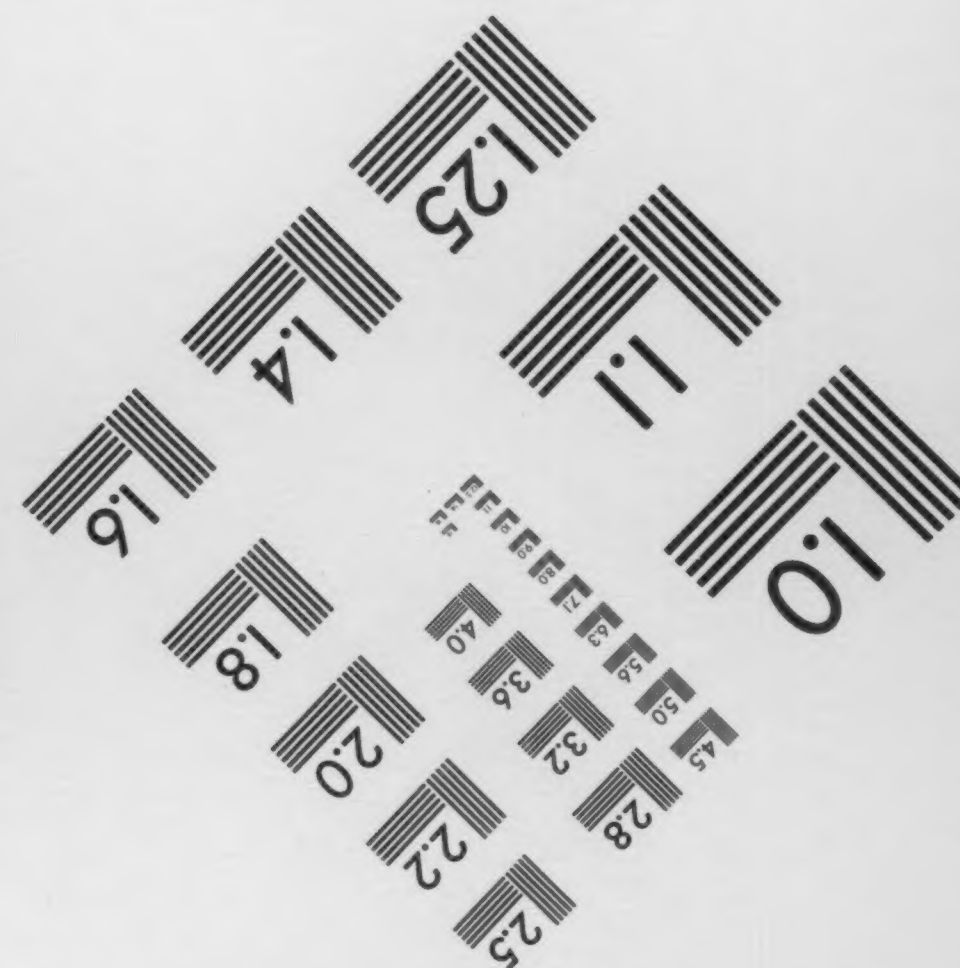
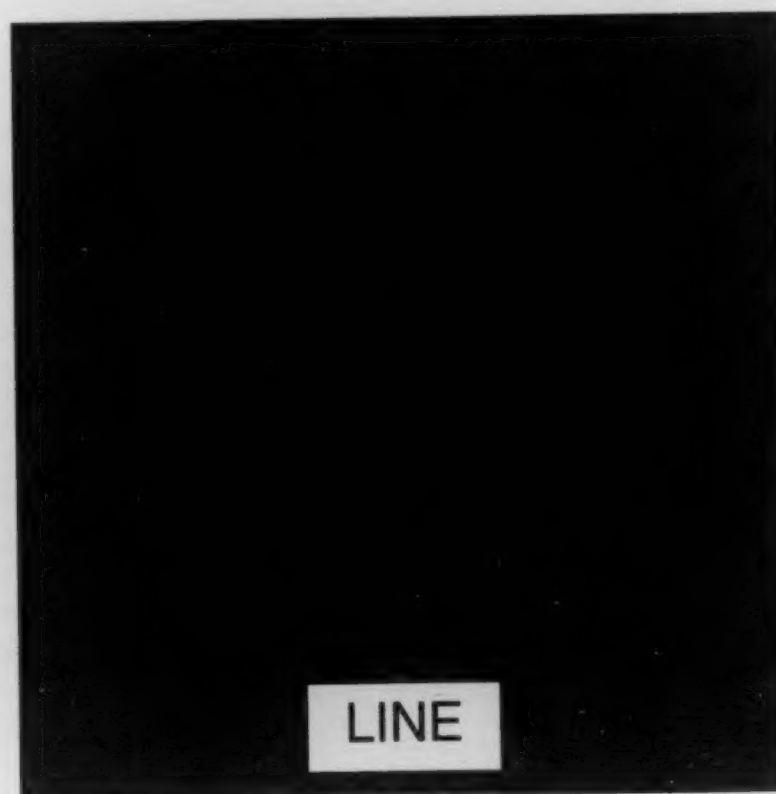
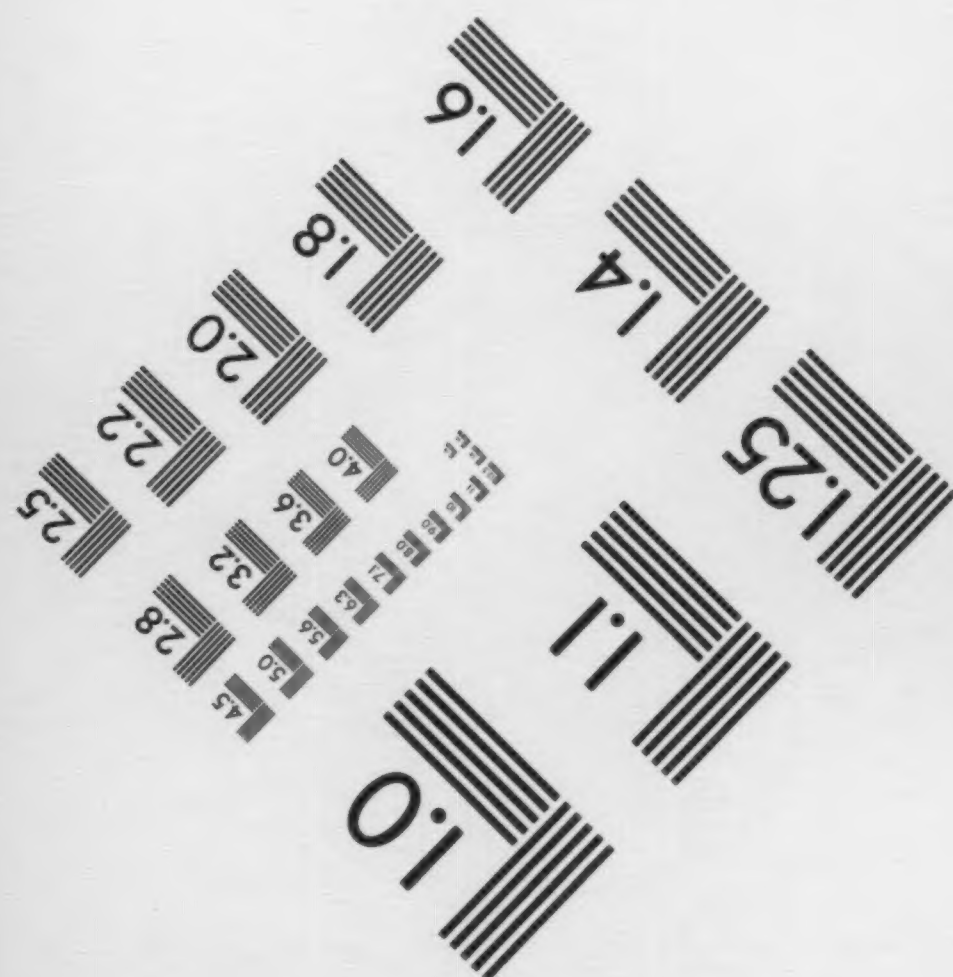
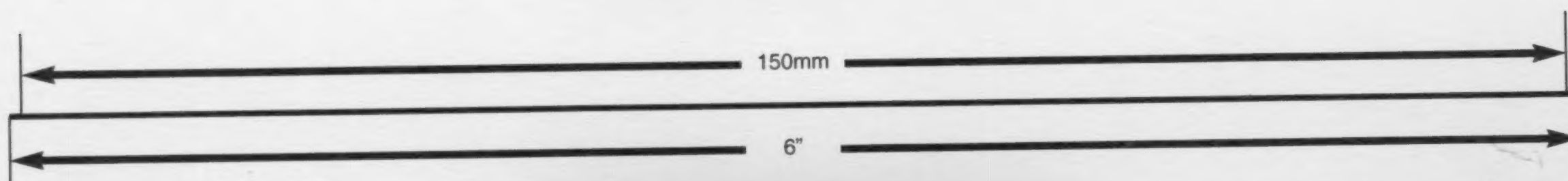
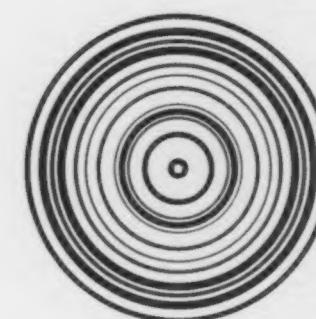
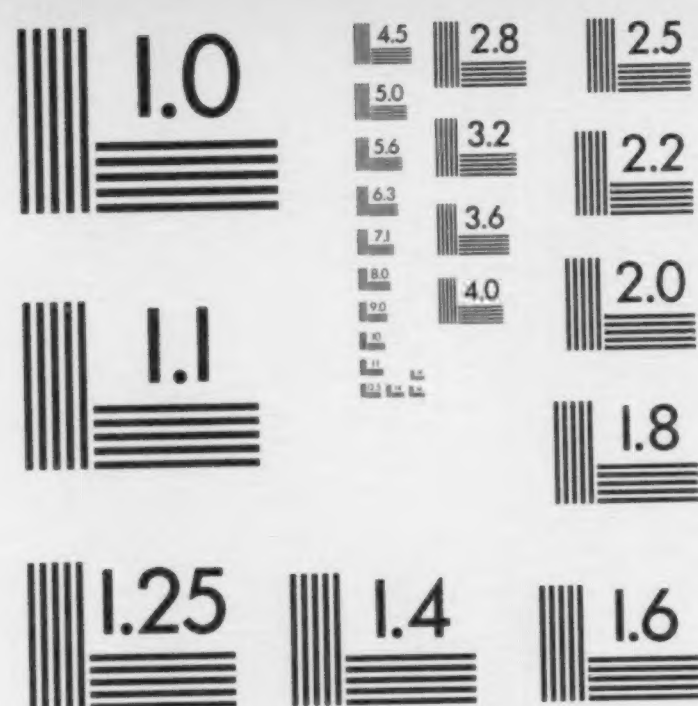
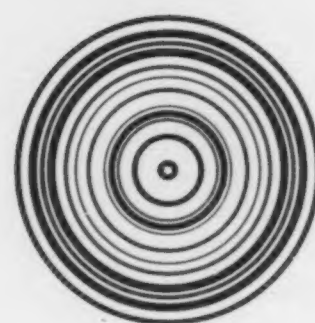
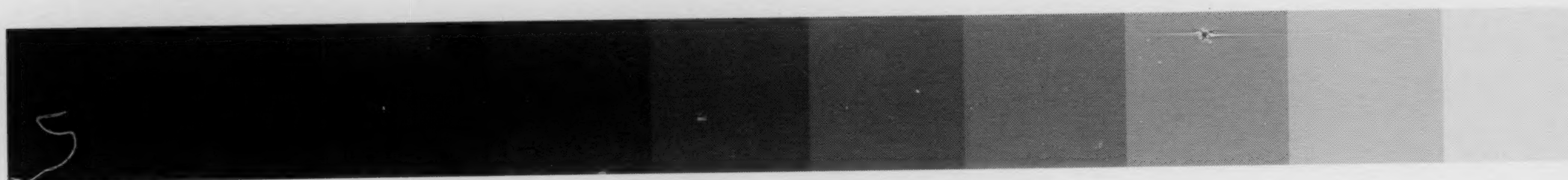
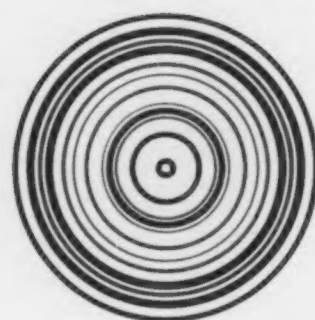
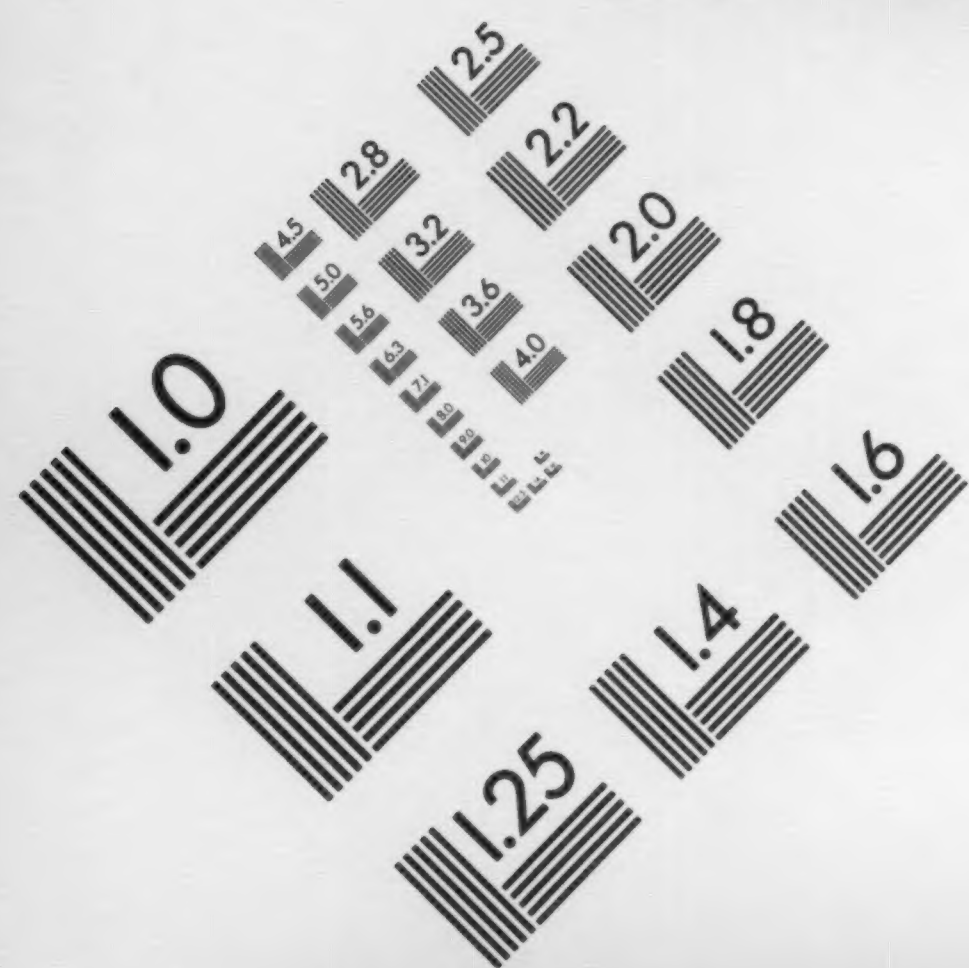

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

25% COTTON & CONTENT

THE *Journal*

Microfilmed 2004
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH
DRAMA

PRESERVATION
PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-20004-1882.5

Lyovke Molodyets :
operete in 3 akten mit
gezung un tents.
Varsha, 1925.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2004-1882.5

Lyovke Molodyets : operete in 3 akten mit gezang un tents.
Varsha : Farlag Sh. Goldberg, 1925.
54 p. : port. ; 24 cm.

1. Yiddish drama.—lcs
I. Poland-Warsaw

ID: NXYH02-B2420
CALL #: 106214

CC: 9114 DCF: [HBR]

Reduction ratio

X 10.0

ליאָווקע מאָלאָדיען

אַפּערעמט אין דריי אַקטען.

1925
פּאָליקא

אַרטיסט פּעזיגשטיין.

פּערלאַג ש. גאַלדפּאַר.

1925.

פּרייז 1 זאַט.

ר. א. ש. א.

Printed in Poland

Dry Dock 5978

Phone

NEW YORK

312 W. 145th St. NEW YORK

Phone

Audubon 7229

88 Clinton, NEW YORK

Phone

Dry Dock 5978

312 W. 145th St. NEW YORK

Phone

Audubon 7229

Monographs - Radio - Pianos

ליאָווקע מאלאדיעץ

אָפּערעטע אין 3 אַקטען.
מיט געזאָגט אין טענץ

פאַרלאָג ש. גאַלדפאַרב, וואַרשא, דויקע 31

1925

וואַרשא

זעצער: ש. רעדליך, וואַרשא, נאָוואַלימיע 69

Phonographs - Radio - Piano

ARNES & JACOBS, Inc.

Perl.
237

פערזאנען:

א יטשע — ניקאלאיעווער אויסגעדינטער סאלדאט.
זאריאשא — זיין פרוי.
ליובא { זייערע טעכטער.
גיטעלע {
ליאָווקע — א סאלדאט.
חיים לעמעשקע — א מעקלער.
סאלאמאן — ליובא'ס מאן.
מילי — א דינסט.
אלפרעד — א טאנק-לעהרער.
סאטסקי — סאלטוס.
סאלדאטען.
פויערס.

האנדלונג:
ערשטער אקט — אין רוסלאנד.
צווייטער און דריטער אקט — אין אמעריקא.

BRUKU. WAGMEISTER. NALEKI 237

ערשטער אקט.

(שטעלט פאר אן ארייט צימער, א קרעטשמע אין א קליין
שטעטל. אויף דער ביזנעס שיכורע פויערים, גיטעלע און
פאריאשא. די פויערים טשעפען גיטעלען, זינגענדיג און
פויערים געזאנג, טענק, אלע און.)

גייט ער ע: אזא כאמאלע, ער האט מיר שיעור די קיש
קעס ארויסגעקוועטשט...
מאריאשא: וואס קען מען טון, אז מען איז אין גלות
(מיט רוימען.)

גייט ער ע: דערפאר דארף מען זיך לאזען קוועטשען!
מאריאשא: לאז זיך נישט, וועסטו אנווערען די פרנסה.
גייט ער ע: קושען האט ער מיך געוואלט, פון זיין מאר-
דע שמעקט חויר. אוי, ווען מיין ליאונקע וואלט דא געזען, וואלט
ער איהם געגעבען, ס'וואלט אים פינסטער געווארען אין די אויגען.
מאריאשא: לאנג, מיין קינד, וועלען מיר פון זיי נישט
דארפען ליידען. דער טאטע וועט קומען פון אויעזד, ער וועט
ברענגען די פעסער פאר אונז און היידא נאך אמעריקע! (רוימט נאך)
גייט ער ע (לינקס, מיט א האנטוך וועט זיך): אוי! מאמא, ווי
אזוי וועל איך קענען אוועקפאהרען נאך אמעריקא און וועל זיך
נישט האבען געזעגענט מיט מיין ליאונקע

מאריאשא: וועט זיך געזעגענען מיט איהם דורך א
ברית.
גייט ער: ע, וואס פאר אטעם קאן עס האבן דורך א
ברית.
מאריאשא: וואס קען מען זיך העלפען, מיין קינד, מן
הסתם איז דאס גאטס רצון.
גייט ער: אוי, איך וואלט אזוי געוואלט ער זאל דא זיין
אין מיך ארויסנעמען און מיר געבען אזא געשמאקען קוש, אז
ווען איך וועל זיך הוידען אויף דער שיף, זאלען עס מיר נאך
ליגען אין טעם...
מאריאשא: פו! עס איז נישט שעהן, אזא יודישע טאכ-
טער זאל אזוי רעדען. (קומט אויס נעבען איהר)
גייט ער: פארוואס? מיר זענען חתן-כלה! איידער ער איז
אונזע אויף סלוושבע, האט מען אונז פערקנסט.
מאריאשא: יא, מחשבותיך, האסט דאך פון איהם דער-
האלטען אבריק, וואס שרייבט ער דיר?
גייט ער: ער שרייבט, אז ער וועט זיין גיכען קריגען
אנאקספוסק אויף א פאר וואכען, וועט ער קומען גלייך צו מיר.
ער וועט די טעג אפשר קומען.
מאריאשא: הלא איך זאל ער קומען איידער מיר וועלען
אונזעקפאָהרען נאך אמעריקע.
גייט ער: הלא, מאמא, פון דיין מויל אין גאטס אויערען!
(אויפטריט ליובא פון כאטע)
ליובא: רעדסט שוין ווידער פון ליאָווקע?
גייט ער: וואס-וועט עס געפעלט דיר נישט? (קריניערט).
ליובא: ווער מיט וועמען, זי מיט ליאָווקען, ליאָווקע איז
שעהן, ליאָווקע איז קלוג, גלייך ווי ער וואלט געווען איינער אין
דער וועלט.
גייט ער: ביי מיר איז ער דער שענסטער, דער קליג-
סטער, דער שטארקסטער, און טהו מיר עפעס... וואס דען, דיין
שלמה איז א חכם?
ליובא: זאל זי אויפהערען צו רעדען.

גייט ער: סאלאמאן. כא-כא-כא! הער מאמע, א נאמען
סאלאמאן, און קרייהט ווי א האָהן (מאכט ווי א האָהן)
ליובא: מאמא, אז זי וועט נישט אויפהערען, וועל איך
איהר די האָהר פון קאפ אויסרייסען. (רעדען איינע צו די אנדערע אין
די ריד)
מאריאשא: זאל שוין זיין שטיל! אזוי ווי די צוויי
הענהער זענען זיי, אז זיי קומען זיך צוזאמען.
גייט ער: (לאסט): מאמא, הער, שלומקע דראַנגער איז אין
אמעריקא געוואָרען סאלאמאן.
ליובא: וואס האט זי צו רעדען אויף מיין סאלאמאנען.
מאריאשא: נו, שא, שא!
ליובא: איך וועל איהר די האָהר פון קאפ אויסרייסען,
איך וועל איהר נישט שווייגען!
(ליובא און גיטעלע רייסען זיך ביידע די האָהר, מאריאשא לויפט צוויי-
שען ווי און צוריסט, שלאגט גיטעלען אויף הינטען)
מאריאשא: נו, נו! אז דער טאטע געהט נאך ארויס פון
שטוב, איז פון זיי נישט אויסצוהאלטען.
גייט ער: (היינט): זאל זי מיך נישט טשעפען מיט מיין
ליאָווקע דריי מאָל אַ טאָג! אוי, אוי! (האלט זיך אין הינטען, הייל זיך
זענען, סצענע).
ליובא: קוק נאָר אָן, ווער עס לאכט פון סאלאמאנען.
ווען מיין סאלאמאן זאל נישט געווען שיקען די שיפסקארטען,
וואלטען מיר נאך דא געווען געבליבען. און אזוי וועלען מיר
פאָהרען נאך אמעריקא. זי לאכט פון סאלאמאנען, א שעהנע וועלט!
מאריאשא: הלא איך דערלעבען מיר שוין דאָרט צו זיין.
ליובא: מאמא, דער טאטא איז געפאָהרען נאך די אויס-
לענדישע פעסער, איז ער נאך נישטאָ.
מאריאשא: ער איז מחויב יעדע מינוט צו קומען, איך
וועל טאקע געהן זעהן, אז דער וואַרמעס זאל זיין פארטיג. (היל
צו, גיטעלע וויל ליובא'ן וואַרפען א האַנטוך און ליובא גיטעלען א פלאש).
ליובא: מאמא, זי הייבט שוין ווידער אָן.
מאריאשא: קינדער, איך בעט זיך, זאל זיין שטיל!

אוי פון צעהן יונגען האט מען נישט אויפגעצויגן צרות ווי פון
זיין מויד. (אב.)

ל י ו ב א: אז איך וועל זיין אין אמעריקא וועל איך מין
סאָלאָמאָן דערצוועלען, אז דו לאַכסט פון איהם, וועט ער דין
אויף די אויגען נישט לאַזען.

ג י ט ע ל ע: וועל איך מין צוקראַצען... אז איך וועל זיין
אין אמעריקע, וועל איך דאַרטען זיין אַ פרינצעסין!

ל י ו ב א: קוק נאָר אָן די פרינצעסין!
ג י ט ע ל ע: לאַך נישט, וועסט שוין זעהן, פאַר איין ווינק
פון מיינע אויגען וועלען אלע דאָרט די כפרה ווערען.

ל י ו ב א: וועסט פאָהרען קיין אמעריקא ווינקען מיט די
אויגען.

ג י ט ע ל ע: איך וועל שוין וויסען, וואָס איך האָב צוטהון,
איך וועל שוין קיין פאַרשלאָפּענע נישט זיין. (רעדען שוין וויילער)
ל י ו ב א: מיר וועלען טראָגען שעהנע קליידער, געדן און
פריילאָנטען, און אלע מענער וועלען אויף אונז קוקען.

ג י ט ע ל ע: עס וועט אונז דאָרט זיין גוט ווי ד וועלט...
אוי, האַלואי דערלעבט מען שוין דאָרט צו זיין.

ד ו ע ט I

ל י ו ב א: אין אמעריקא וועל איך פוצען זיך און ציהרען,
און די מענער וועל איך דאָרט ביי די בעזער פיהרען.
ג י ט ע ל ע: אין אמעריקא וועל איך זיין אַ גאַנצע דאָמע,
און מען וועט מין רופען דאָרט „יענקע“ מן הסתמא.

ב י י ד ע: אוי, אוי, אוי ווי דערלעבט מען שוין!
אוי, אוי, אוי, אוי אין אמעריקא צו זיין!

(טאָנק)

II

ל י ו ב א: אין אמעריקא וועל איך אין קארעטען פאָהרען
און איך וועל דאָרט גליקליך זיין אלע מיינע יאָהרען.
ג י ט ע ל ע: אין אמעריקא וועל איך זיין די רייכסטע דאָרטע
און איך וועל, אַ יעדען טאָג באַקען שעהנע טאָרטען!

ב י י ד ע: אוי, אוי, אוי, (טאָנק) אַ. אַז. וו

III

ל י ו ב א: אין אמעריקא וועל איך קושען זיך און גלעטען,
און מיט אלע מענער בלייבן רויכען סיגאַרעטען.

ג י ט ע ל ע: אין אמעריקא וועל איך זיך גאָר אנדערש קעמען,
איר וועל אַבשערען די האָר און אויספוצען די ברעמען.

ב י י ד ע: אוי, אוי, אוי, אַ. אַז. וו. (טאָנק)

IV.

ל י ו ב א: אין אמעריקא וועל איך זיך נישט דאַרפען פלאַנען
און קיינער וועט מיר נישט אַ וואָרט זאָגען.

ג י ט ע ל ע: אין אמעריקא וועל איך זיך נישט דאַרפען קאָכען
וואָס מען עסט אין שבת דאָ, איז דאָרט גאָר

אין דער וואָכען.
ב י י ד ע: אוי, אוי, אוי, אַ. אַז. וו. (טענק ביי אַב אין שטוב)

(אויפטרעט איטשע, חיים פון סויער)

איטשע: עס וועט אַ רוח אין זייער טאָטענס ערד אַריין!
ב י י איטשע סאָלדאָט קויפט מען נישט קיין מציאות!!!

ח י ים: פערלאָזט זיך אויף מיר.

איטשע: חיים לעמעשקע, אַז פערכאָפט זאָלטו ווערען!
האָסט נישט געקענט זיי אַנשפּיינען אַ פול פנים.

ח י ים: געקענט האָב איך...

איטשע: פאַרוואָס האָסטו עס נישט געטהון?

ח י ים: ווייל איך דאָב מורא געהאָט, ער וועט מיר אָנ-
ברעכען די ביינער. ער איז אַ געוונטער יונגאָטש.

איטשע: אוי, חיים, ביזט שוין אויסגעוועבט. ווען איך
האָב געדינט ביי ניקאָלייז אין דעמאָלס, אז איינער האָט מיר

געזאָגט אַ וואָרט, וואָס מיר איז נישט געפּלען געוואָרען, איז
נישט געקוקט ווי שפּעט עס איז, האָט ער געמעקט זיין אַ נוואַר.

דייז, פלעג איך איהם אָננעמען ביי די לאַצען (טוט עס) אונפער-
שטעהסט דאָך, אז איך פלעג איהם אַווי האַלטען ווי אַ פערד און

כאַמעט. ביי מיר איז געווען דיסציפלין סמירנאָ. און איך פלעג

אוישטערקען מיינע צוויי לאפעס און געבען טראסק, פלאסק (גיס
צוויי פעס) און פונקען זענען געפלויען און דאן א זעץ אין דער
ערד אריין און פאשאל קטשארטו... (גיס איהם א ווארף אויף דער ערד,
פאלט ארויסער)

חיים: אבער וואס האט איהר צו מיר ?
איטשע: איך וויל דאך, וואס איך האב יענעם געטהון.
חיים: דערווייל האב איך אריינגעכאפט, כאטש איך האב
עס נישט פערדינט.

איטשע: דאס האב איך דיר געגעבען א זאדאטעק, טא-
מער וועסטו אמאל פארדינען... און טאמער פלעגט יענער זיין
אנצוהות פנים, און נאך וועלען ענטפערן, האב איך איהם ווייטער
אנגענומען... (ווייל איהם געהערט, חיים אנטלויפט).

חיים: איך פערלאזן מיר אויף איהר, איהר דארפט מיר
נישט ווייזען.

איטשע: אוי, לעמעשקע, דו ביסט שוין א פערשאוועטע
סאבלע, דו טויגסט שוין נישט צו הבדלה, נישט צו קידוש.

חיים: מיינ ווייב זאגט אויך אזוי.
איטשע: זעה נאך, זעה, ווי מען האט אלעס איבערלאזט
אויף הפקר. (שריט אין טהיר) ווי-זשע זענט איהר דארט! קריכט
ארויס פון אייערע אקאפעס!

(אויפטויט מאריאשע, ליובא, גיטעלע, מען רינגעלט איהם ארום)
אלע דריי: טאטעני, דו האסט שוין די אויסלענדישע פעסערן
איטשע: סמירנא זעה נאך, ווי זיי זענען מיך בעפאלען
פונקט ווי קליינע הינט א גרויסען חזיר!
אלע דריי (שריען): ווען וועלען מיר פאָהרען, ווילען מיר
וויסען!

איטשע: שטים האב איך געזאגט! סמירנא! (סצענע)
מאריאשע: נו, איטשע, האסט געקריגען די פעסערן?
איטשע: שטיל האב איך געזאגט! טפו זאלט איר ווערען!
מאריאשע: טפו זאלסט אליין ווערען! ער איז שוין
געקומען מיט א פערדורעהטען דאשעק...
חיים: איך האב מורא, איך זאל נאך ארויס פון דאנען

א לעבעדיגער. (ווי ארויסגערופט)

איטשע: די פעסער וועלען היינט אנקומען מיט דער פאטשט.
גיסעלע (טאנק מיט ליובאין): עס קומען אן די פעסער, מיר
וועלען פאָהרען קיין אמעריקא: (מיט'ן מאַטיח פון זייער דועט)
איטשע: מירען, וואס האט איהר זיך צווינגען און צו
האָפקעט! סמירנא, קאטערינא מיינע! (מאריאשע געהט צו) איך האב
פאר דיר א גוטע בשורה... נישט דיר, איך מיינ די קליינע קא-
טערינא (גיטעלע געהט צו) ליאָווקע האט געקריגען אַנאַטפוסק, ער
איז דא.

גיסעלע (מיט שמחה): מאַמא, דו הערסט!
מאריאשע: פון וואנען ווייסטו עס, איטשע?
איטשע: איך האב איהם אליין געזעהן. ער האט גע-
וואלט געהן אהער, האבען די כלאפעס איהם פעהאלטען!

גיסעלע: וואו איז ער יעצט?
איטשע: נעבען דער קרעניצע.

גיסעלע: אוי, מאַמא, איך לויף איהם זעהן. ליאָווקע איז
דא (לויפט אָפּ) ראָז, דווא, טרי א. א. וו.

איטשע: זעה נאך א מין לויפער!
מאריאשע: נו, וואס איז די קינדער האבען זיך ליב.

איטשע: ליב, שמיב... די ליבע האט נישט די ווערט
קיין אויסגעשאסענעם פולווער, טשאַרט וואָומי!

מאריאשע: נו, דער שוין לויף, זאלען שוין דיינע
שונאים רעדען.

איטשע: מאַזשע, מאַריאשע, איך דארף אפשר ביי דיר
פרעגען, צי איך זאל רעדען צי ניין!

מאריאשע: עמיצער אין שטאט האט דיר געמוזט אָנ-
טרעטען אויף די מאַזאַלעס, ביזטו געקומען צו אונז אויסלאָזען! (זעצט
זיך ברויז לינקס).

ליובא: טאטע, וואס ווילסטו פון דער מאַמען?
איטשע: זאל זי מיך נישט לערנער ווי צו רעדען.

ליובא (געהט צו איטשע'ן קינעלע איהם): טאטע, דו ביזט דאך
נישט קיין שלעכטער! דו ביזט נאָר אַ בייזער. אַנו זיי אַ גוטער!

איטשע: הער מיך אויף צו קיצלען.
ליובא: אבער דו ביזט שוין נישט אין כעס.
איטשע (גוט מוטיג): איך בעט דיר מיט גוטען, קיצעל מיך
נישט.

ליובא: אבער דו ביזט שוין נישט אין כעס.
איטשע (מיט א געלעכטער): די מויד ווייסט ווי זיך אריינגע-
צוגעבן צום טאטען אין הארצען.
ליובא: אבער דו ביזט שוין נישט בייז?
איטשע: שוין. איך בין שוין נישט בייז.
(חיים רוקט זיך אריין)

ליובא: אזוי, געה צו און גיב די מאמע א קוש.
איטשע: הער נאך, א איינפאל פון א מויד, וואס פאר א
יום-טוב איז היינט?

חיים: פארלאזט זיך אויף זיי, מן הסתם ווייסען זיי וואס
זיי זאגען.

איטשע: טאקע?
חיים: אין זייער שלחן ערוך שטעהט אזוי געשריבען.
איטשע: הייבט עס, אז איך דארף קושען.
חיים: אז זי זאגט, מוזט איהר קושען.

איטשע (שרייט אויס): וואו?
חיים: וואו איהר ווילט?
ליובא: שאגאם מארש, סמירנא!

איטשע (מארשירט צו מאריאשא): נו, גיב אהער דיין חזיר'שע
מארדע! (מאריאשא זיצט סמירנא, הייבט זיך אויף, ער נעמט זי ארום גראב
און גיט איהר א קוש) אט בין איך שוין א גרויס וועלטיגער. חיים,
איצט געה אריבער צו איהם נאכאמאל און זאג איהם: אויב ער
וועט דאבאווען נאך צוויי הונדערטער, וועט ער קענען האבען
א קרעטשמע. הער נאך, מאריאשא, גדליה ביק האט געהאט די
חוצפה צו ביטען דרייהונדערט רובעל פאר די קרעטשמע.
מאריאשא: בעסער זאל עס מיט'ן פייער אוועקגעהן...
נו, און איהר ר' חיים, האט זיך נישט אויסגעלאכט פון איהם.
חיים: שייך געלאכט, אן זייטען בין איך געבליבען. (לאכט)

איטשע: וואס לאכען, ער האט איהם בעדארצט שפייען
אין פינגער.

מאריאשא: אזויפיל געזונד אין לעבען אוועקגעלעגט
ביז מען האט ארויפגעארבייט רי פרנסה. עס איז דאך דער בע-
סטער אריינפאהר אין דער געגענד. ביט ער אן דרייהונדערט רובעל!
חיים: איהר דארפט זיך נישט ערגערן, פערלאזט זיך שוין
אויף מיר. איז נישט גדליה ביק, לויף איך אריבער צום מילכער
און ער וועט געבען דאס געלד.

איטשע: אבער זייט נישט קיין לעמעשקע. יא, יא, ניין.
לאזט זיך נישט שפייען אין די קאשע.
חיים: פארלאזט זיך אויף מיר.

איטשע: און אז ער וועט ווערען אנ'עזות פנים, ווע
איך אייך ווייזען, וואס צו טהון. (לאזט זיך צו איהם)
חיים: פערלאזט זיך אויף מיר ווי איך פערלאזט זיך אויף
אייך.

איטשע: א שטרויענער העלד. (חיים אב. איטשע פאלשער אבנאנג)
ליובא: מאמא, איך וואלט שוין אזוי געוואלט אוועק פון
דעם דארף פון די מענשען.

מאריאשא: עס איז דיר גרינג צו זאגען! דו מיינסט
עס איז אזוי לייכט אויף דער עלטער צו פארהערן מעבר לים.
אוועקפאהרען פון דאנען וואו מען איז געבוירען אין ערצויגען
געווארען מעהר ווי דריי פערטיל פון גאנצען לעבען פערבראכט.
עס וועט זיך בענקען, מיין קינד.

ליובא: עס וועט זיך נישט בענקען.
מאריאשא: אבער דא די מענשען זענען אייגענע, זיי
קענען אונז, מיר קענען זיי. היינט דא דער בית-עולם עס ליגען
דא מיינע טאטע מאמע! עס קומט תשעה-באב קען מען זיך כאטש
אויסוויינען אויף זייערע קברים.

איטשע: יודענע, וואס האסטו זיך פלוצים גענוגען מזכיר
נשמות זיין, דו לייגענסט דעם צאנה וארינה.

מאריאשא: איי, איטשע, דאס הארץ איז מיר שווער.
איטשע: עס וועט ווערען גרינג. וועסט נאך זעהן, אז

איך איטשע זאגטניקאש, דער ניקאליאעווסקע סאלדאט וועל נאך
אין אמעריקא ווערען א גראדזאנאטשאליניק (נערויש אין דרויסען) ווער
אין דארט? (סיגנאל)

(אויפטריט גיטעלע)

גיטעלע: ליאָווקע, ליאָווקע קומט!

געזאגט

גיטעלע: אָט זעהט ער געהט, איך האָב איהם געזעהן,
דאָס איז ער גלייך.

דאָס איז ליאָווקע אונזער פריינד,

ער מאַרשירט היינט.

(אויפטריט ליאָווקע מיט סאלדאטען רוסיש אָנגעכחן)

ליאָווקע: איך בעגריס אייך, פריינד, יעצט אלע,

איך בעגריס אייך פון האַרצען אַצינד.

ביס כאָר: איהר זאָלט זיין שטענדיג מונטער און ברעהליך,

איהר זאָלט זיין פריש און געזונד.

ליאָווקע: און מיר וועלען אייך היטען און שיצען,

פון מערדער גולנים דורכאויס.

ביס כאָר: אום עס זאָל אייך קיין שלעכטס נישט טרעפן,

וועלען מיר אַלע געהן פאַראויס.

ליאָווקע: און מיט בלוט פון האַרצען צוטרעטען

דעם שונא, וואָס וויל שלעכטס טהון.

ביס כאָר: און מיט מוט וועלען מיר דאָ פאַרשפרייטען

פון פרייהייט און גלייכהייט די פאָהן.

זאָ ווראסטוואַיעט ראָטיא,

וועליקא סטראָנא

נאָ ראַדאָט ווטיעס.

ליאָווקע (פראַנצא): רעביאַטא, איך וועל אייך פאַרשטע-

לען דאָס איז מיין גיטעלעס טאטע, אַנאַלטער סאלדאט.

איטשע: אַנאַלטער באַריק.

ליאָווקע: דאָס איז מיין גיטעלעס מאמע, און דאָס איז

איהר עלטערע שוועסטער ליובאַ. און דאָס איז מיין פלד...

עטעהט שוין ווידער מיטן פיסקעל (צו גיטעלען) וואָס ווילסטו ווי-

דער? איך האָב דאָך דין ערשט געקושט ביי דער קרעניצע!

גיטעלע: איך וויל נאָכאַמאָל. (קושט)

ליאָווקע: איצט, רעביאַטא, געהט אייך, שפּעטער וועט

איהר נאָכאַמאָל קומען, וועלען מיר מאַכען אַ גולאַניע ביי מיר

אין דוטקי בראַט, מיפּאָהרט נאָך נישט. (סאלדאטען אָב)

(מארשירען מיט מוויק. ליובאַ געהט אַהעק)

איטשע: וואָס הייסט, מען פאַהרט נאָך נישט?

ליאָווקע: נישט געפאַנפּעט. (בלויבט נעבען גיטעלע לינקס)

איטשע: דו מאַלאַקאָעטוס, טי נעסטשטאַטני פעכאָטיניען

קאָקאָ יאָ טיעבע פאַנפּע, דו זאָלסט רעדען צו מיר ווי אַ מענש!

(ליאָווקע פאַררעדט זיך מיט גיטעלען) פאַרגעס זיך נישט, אַז אייך

בין איטשע סאלדאט, אַ געוועזענער אונטער אָפיצער, אַלע מאַ-

ניעווערס דורכעמאַכט, פאַנימאַיעש! סמירנאַ!

ליאָווקע (דערשרעקט זיך ווי ביים מיליטער): טפּו, איך האָב

געמיינט, אַז מיין ראָטנער-קאָמאַנדיר שטעהט פאַר מיר. איך וויל

וויסען, שווער, מיט וואָס פאַר אַ רעכט נעמט איהר ביי מיר מיין

פלד און פיהר זי אַהעק קיין אמעריקא, קאָקאָ סטאַט

איטשע: הער נאָר, מאַריאַשא, זאָלסט אַזוי לעבען, איך

דאַרף נעמען ביי איהם אַ ראַזריעשעניע, צו איך זאָל מיין גיטע-

לען מיטנעמען קיין אמעריקא!

ליאָווקע: וואָס הייסט איהר ווילט זי ביי מיר צונעמען

און אַהעקפיהרען נאָך זמעיַקא! פאַ זאָקאָנא איז זי מיין פלד-

נאָך איידער איך בין אַהעק אויף סליושבע האָט מען אונז ביי-

דע פערקאָסט. און קאָקאָ סטאַט ווילט איהר זי ביי מיר צו

נעמען?

מאַריאַשא: ליאָווקע, הער מיך אויס, אמת גיטעלע איז

דיין פלד, און איך דאַרף צו גאָט, אַז זי וועט זיין דיין ווייב,

אַפּער, פערשטעהסט, די צייט איז ביי אונז זעהר שלעכט, האָט

שלמה, ליובאַס מאַן, געשיקט שיפּסקאַרטען. נאָך אונז, אַז מיר

זאָלען קומען נאָך אמעריקא. נו, האָבען מיר דאָך נישט געקענט

איבערלאָזען גיטעלען אַליין. וואָלסטו נישט געווען אויף סליושבע,

וואָלט מען דין אַהעקגעזעגט אויף דער שיפּסקאַרטע און דו

האלסט מיט אונז צוואמען געפאהרען. אבער אוי, וואס קענען
מיר טהון! וועסט מווען ווארטען, ענדיגען סלוצשע, וועסט קו-
מען נאך אמעריקא, וועט איהר דארט מיט מול חתונה האבען.
איטשע: וואס דאסער זיך אדעקעשטעלט דארט בשלע-
קען ווער וועט פאהרען קיין אמעריקא! אט הער מאלאקאסאס!
וואס וועט ער טהון אין מיין אמעריקא!
ליאָווקע: זיין אמעריקא! וואס וועט איהר טהון אין אפער-
ריקא!

איטשע: איך! איך וועל דארט זיין אגענעראל-גובערנא-
טאָר!

ליאָווקע: איך האב מעהר וואס צו טהון אין אמעריקא
די איהר, איך האב א רייכען פעטער אין אמעריקא, א מיליא-
נער, וועל איך ווערען זיין יורש. איהר קענט זיך נישט גלייכען
צו מיר...

איטשע: וועסט, הייסט עס, פאהרען קיין אמעריקא ווע-
רען א קברנה-מאן און באגראבען דעם פעטער.

ליאָווקע: ס'איז מיין פעטער און איך קען מיט איהם
טוען, וואס איך וויל, אפילו בעגראבען אויך... איך וועל אייך
ווייזען די בריף, וואס ער שרייבט מיר. גיטעלע האט אליין גע-
זעהן די בריף, אמת, גיטעלע?

גיטעלע: אמת, אמת. איך האב אליין געלעזען די בריף.
איטשע (צו גיטעלען): מאַלשטאט, סמירנא! (צו ליאָווקע) אז
דאָ וועט וואקסען גראָ, וועט זי זיין דיין ווייב...

ליאָווקע (קומט אריין): וואס איז געשעהן?
ליאָווקע: איך וויל מיט אייך זיך דורכרעדען.

איטשע: מיט אַזאָ צוזאָ פנים וויל איך נישט רעדען.
מאריאשא, עסען!

ליאָווקע: איהר האט מיך נישט פערשטאנען.
איטשע (ניט א קלאפ אין טיש): מאריאשא, עסען! (א)
מאריאשא: אז דאס סאלדאטסקע בלאט צוקאכט זיך אין
איהם, קען מען פון איהם נישט אויסהאלטען.
איטשע (פון דרויסען): מאריאשא, שמען!

מאריאשא: איך געה, איך געה, אוי, ניקאלאיקע, ניי-
קאלאיקע! (א)

ליאָווקע: דו וועסט אין אמעריקא חתונה האבען מיט
אנאמעריקאניצען?

איטשע (פון דרויסען): ליובא, עסען!
ליובא: אוי, דער טאטע רופט, (כאפט דערווייך אריין א
פאר קוש) (א)

ליאָווקע: דו וועסט דארט פערגעסען אין דיין ליאָווקע.
און דו וועסט דיר דארט אַבזוכען אנאנדערען און מיט איהם
חתונה האבען.

גיטעלע: ליאָווקע, זאָל איך שטארבען, איך וועל וואר-
טען אויף דיר... און ווען איך זאָל אפילו וויסען, אז איך וועל
ווערען גראָה און אלט, וועל איך אלץ ווארטען אויף דיר.

ליאָווקע: אז דו וועסט ווערען גראָה און אלט, מעגסטו
שוין חתונה האבען מיט אנאמעריקאניצען. ווי וועל איך דך קע-
נען אליין לאָוען פאהרען נאך אמעריקא!

גיטעלע: ווייסטו וואס, ליאָווקע, אנמלוף זאגראניצא,
וועסטו קענען פאהרען מיט אונז נאך אמעריקא.

ליאָווקע: דוטקי בראט, עפעס, אנטלויפט זיך ביי דיר
אזוי לייכט. דו ווייסט, וואס עס קומט, אז מען כאפט? מיט א
קאפ קירצער... אבער זאָרג נישט מיין טייער גיטעלע, נאך א
האלב יאהר האב איך צו דינען. און דאן ווען איך בין פארטיג
מיט מיין סלוצשע קום איך צו דיר. (ער נעמט א שטוהל און זעט
זיך מיט איהר אויפ'ן שוים)

גיטעלע: איי, איך וועל ווארטען, איך וועל הערען שיי-
פען פייפען וועט זיך מיר אויסדאכטען, אז דו ביזט אויף דער
שיף, און וועל זיצען און בעטען צו גאט, אז די שיף וואָל בשלום
אַנקומען. אוי, וועלען מיר לעבען גליקליך אין דעם גרויסען
אמעריקא!... ע, מיר איז שוין נמאס געווארען צו ליגען אין דאָרף...
אי יעדער שנק, אי יעדער כאמעלע טשעפעט זיך צו מיר, קוועטשט
מיך ווי א חזיר.

ליאָווקע: וואס מיינסטו, אז אין אמעריקא קוועטשט מען

נישט! דאָרט זענען קיין חוירים נישטאָ? (עס ווערט אינגאנצען שטיל)

איטשע (פון דרויסען): גוטעלע עסען!

ניטעלע: אוי, דעם טאטע רופט.

ליאָווקע: ענטפער איהם נישט.

ניטעלע: אוי, דו הייבסט אָן מיט מיין טאטען!

איטשע (פון דרויסען): גיטעלע, עסען האָב איך געזאָגט.

ליאָווקע: האָב נישט קיין מורא, איך בין אַסאָלדאָט.

ניטעלע: איך האָב אָבער מורא, דער טאטע וועט מיר

שלאָגען... אוי שלאָגט ער!

ליאָווקע: נעם מיך אַרום און האַלובע מיר.

איטשע (פון דרויסען): וואָס בין איך אַטאטע, צי אַ הַנד?

ניטעלע: איך ווייס נישט, וואָס צו זאָגען, וואָס זאָל

איך זאָגען?

ליאָווקע: זאָג גאָרנישט. נעם מיך אַרום און...

איטשע (פון דרויסען): איך פרעג דיך: וואָס בין איך?...

ניטעלע: גאָרנישט!... האָסט דאָך מיר געהייסען זאָגען

גאָרנישט!...

ליאָווקע: נעם מיך אַרום און האַלובע מיר, און רעד

נישט.

ניטעלע: דיר איז גרינג צו זאָגען, רעד נישט! איך

בין דאָך אָבער אַ יודענע, איך קען מיר דאָך נישט איינהאַלטען.

איך מוז דאָך עפעס רעדען, איך קען מיר נישט איינהאַלטען!...

(ביידע קושען ייך)

(אויפטריט ליובאַ)

ליובאַ (אין דער טויר, בעלעקט זיך): דער טאטע איז ביידע

(אָב צוריק)

(אויפטריט מאַריאַשאַ)

מאַריאַשאַ (אין טויר): גו, דער טאטע רופט דאָך דיך!

(פערשטיינט שטיל).

ליאָווקע: זעהסט, איך האָב באַלד דיר געזאָגט, אז ער

וועט שטיל ווערען. גו, גיטעלע, וואָס זאָגסטו צו מיין נייעם מונ-

דיר?

16

ניטעלע (באקוקט איהם): טאָקע, ליאווינקע, וואָס איז דאָס?

ליאָווקע (קוקט אויפ'ן קיטעל): דאָס האָט מיר מיין ראָט-

נער-קאָמאָדיר געגעבען. איך האָב זיך אַטליטשאַיעט נאָסטריעלעכער

איך האָב געשאַסען און געטראָפּען אין ציעל. אָבער זאָרג נישט

מיין טייערע, מיר וועלען קומען נאָך אַמעריקא, איך האָב דאָרט

אַ ריכטיקע פּעטער אַ מיליאָנער, און ווען ער וועט שטארבען וועל

איך זיין דער יורש אין דאָן...

ניטעלע: וועלען מיר זיין די מיליאָנערען?

ליאָווקע: שווער מיר צו, אז דו וועסט דאָרטען נישט

חתונה האָבען מיט אַן אַנדערען.

ניטעלע: קיינער, קיינער, קען מיר פֿון דיר נישט צו

נעמען, איך וועל בעסער שטארבען!...

ליאָווקע: וואָס רעדסטו, איך וויל האָבען אַ לעב דיג

ווייב!...

ניטעלע: אין איך וויל אַ לעבעדיגען, געזונדען ימאָן.

אזוי געזונד ווי אַסאָלדאָט.

ליאָווקע: מיין שעהנע, ליבע אַמעריקאנערין.

ניטעלע: מיין טייערער ליבער געזונדער סאָלדאָט.

דו עט

ליאָווקע: זאָג מיר צו, מיין גיטעלע, זאָג מיר, שענעס קינד,

אז דו וועסט אין אַמעריקא טריי זיין ווי אַצינד!...

ניטעלע: איך שווער דיר צו, מיין ליאווינקע,

איך שווער דיך אויף מיין וואָרט,

אז אויף קיין צווייטען וועל איך דיך נישט פאַרבייטען דיר.

ליאָווקע: יא, אויב אזוי, מיין ליבינקע, איז

וואַרטען שוין פּדאי.

ניטעלע: מעגסט מיר גלויבען ליאווינקע,

איך בלייב דיר עוויג דיר.

ליאָווקע: ווען איך וועל נאָר שרייבען אַ ברייטעלע צו דיר

זאָלסטו נישט פֿערגעסען, און ענטפֿערען באַלד מיר.

ניטעלע: ערגער זיך נישט ליאווינקע,

וועסט שוין דאָמאָלס זעהן.

17

פאר דיין איין בריוועלע, וועסטו קריגען צעהן...
 ליאָווקע: איז אויב אזוי, מײן סערצע,
 איז ווארטען שוין כדאי.
 גיטעלע: מעגסט מיר גלויבען ליאָווינקע,
 איך בלייב דיר עוויג טריי.
 ליאָווקע: אז אויב שוין אזוי, טאָ גיב דאָס פיסקעל,
 גיב דאָס פיסקעל:
 אויב שוין אזוי, טאָ גיב דיין ליאָווינקע, שוין אַ קוש
 גיטעלע: און אויב שוין אזוי, נאָ דיר ס'פיסקעל,
 נאָ דיר ס'פיסקעל.
 אויב שוין אזוי, גיב דיין גיטעלע שוין אַ קוש.

II

ליאָווקע: תיכף נאָך דער סלוושבע.
 דאָן קום איך באלד צו דיר.
 נאָך געדענק'זשע גיטעלע, נישט פֿערגעס אָן מיר.
 גיטעלע: טאָג אין נאָכט ביים ים וועל איך ווארטען,
 דאָרט אויף דיר.
 ווארטען אויף דער שיף, וואָס וועט ברענגען דיך צו מיר...
 ליאָווקע: איז אויב אזוי מײן לובינקע,
 איז ווארטען שוין כדאי.
 גיטעלע: מעגסט מיר גלויבען ליאָווינקע,
 איך בלייב דיר עוויג טריי.
 ליאָווקע: איז אויב שוין אזוי, גיב דאָס פיסקעל,
 גיב דאָס פיסקעל:
 אויב שוין אזוי, גיב דיין ליאָווינקע אַ קוש.
 גיטעלע: אויב שוין אזוי, נאָ דיר ס'פיסקעל נאָ דיר ס'פיסקעל.
 אויב שוין אזוי, גיב דיין גיטעלע שוין אַ קוש.

(טאָגן ביז אָב)

(אויפטריט חיים פֿערסאָפּעט)

חיים: ר' איטשע, מאַריאַשאַ, קומט אַריין.
 (אויפטריט, איטשע, ליובאַ, מאַריאַשאַ)

ליובאַ: ער קויפט (רינגלען מיט אַרום)
 חיים: לאָזט מיר אַרויפֿכאַפּען דעם אָטעם, איך האָב
 איהם געזאָגט, זאָלט איהר לעבען, איך האָב איהם געגעבען צו
 פֿאַרשטעהן וואָס פֿאַר אַ טייער געשעפט ער וועט דאָ מאַכען, און
 ווער עס פֿאַהרט פֿאַרביי מוז אַבטרעטען, איך האָב אים געזאָגט,
 ווען איהר וואָלט נישט בעדאַרפֿט אַוועקפֿאַהרען...
 איטשע: דער עיקר, ער קויפט, צו ניין
 חיים: מאַרגען...
 איטשע: ליובאַ: מאַרגען גיט ער דאָס געלד,
 מאַריאַשאַ: מאַרגען קויפט ער עס?
 חיים: מאַרגען וועט ער געבען אַ תשובה.
 איטשע: טפּו צו דיין קאַפּ! (גיט איהם אַ קלאַפּ אין קאַפּ)
 מאַריאַשאַ: האָסט געהערט אַ טרעוואָגע, וואָס דער יוד
 האָט דאָ אָנגעמאַכט.
 חיים: נישקשה, און נישט ער, האָב איך באלד אָן אַני
 דערען קונה, פֿערלאָזט זיך אויף מיר.
 (אויפטריט, גיטעלע ליאָווקע)
 גיטעלע: דער סאַטסקי געהט אַהער.
 ליובאַ: ס'זענען דאָ די אויסלענדישע פֿעסער.
 גיטעלע: ליאָווקע דו הערסט, די אויסלענדישע פֿעסער זענען דאָ.
 (אויפטריט סאַטסקי אלע רינגלען איהם אַרום)
 איטשע (אָגעטריי): סמירנאַ! זעה נאָר אַ טרעוואָגע דאָ איז
 געוואָרען? גאַספּאַדין סאַטסקי, איז דאָס טאַקע וועגען די אויס-
 לענדישע פֿעסער?
 סאַטסקי: זוראַסוויטע גאַספּאַדין! זלאָטניקאָו, סטאַנאַוואַי
 פֿראַסיט יאַוויאַ, אַ בומאַגי הובערנא פֿרובילי.
 מאַריאַשאַ: איטשע, דו הערסט, די אויסלענדישע פֿעסער
 זענען דאָ.
 סאַטסקי: טאַק, זנאַטשיט יעדעס פֿראַסטא אַמעריקא
 זשאַל טאַקאָי האַרישאַי זשידאַק. (ברופֿירען זיך)
 איטשע: וואָס קען מען מאַכען (מאַריאַשאַ געהט אונטער צו איטשע)
 מאַריאַשאַ: איטשע, גיב דער ערל עפעס צו טרינקען.

איטשע. נאָספאָדין סאָטסקי, טרינקט עפעס, (גיסט זיך אַ
 זיין איהם)
 סאָטסקי. ספאָטיבאָ! נאָ ודראווע! דאָי באַזשיע זשעבי ווי
 בלאָנאָפאָלוטשנאָ פריעכאָלי. (טרינקט אויס מאַכט נאָך אַמאָל)
 איטשע. ליאָווקע, קום אַהער, טרינק אויך עפעס, חיים
 טרינק...
 ליאָווקע. איהר זענט דאָך ברוגז אויף מיר.
 איטשע. איך בין נישט מעהר ברוגז אויף דיר, אַז די
 וועסט קומען צו מיר אין מיין אַמעריקאַ, וועסטו זעהן ווי איך
 וועל דיר אויפֿנעמען וועסט נאָך ווערען מיין איידעם אויך, לאָ-
 מיר זיך צוקושען. (צוקושען זיך)
 (אויפֿטריט כּאָר אַנסאַמבעל, גרופֿירט זיך)
 אַלע. זאָל ליאָווקע אונז עפעס זינגען (אַלע בעטען ליאָווקע
 זאָל זינגען)

אַנסאַמבעל געזאָנג
 חיים. צו געדענקט איהר נאָך ר' איטשע.
 די לידלעך די סאָלדאַטסקע-
 ווען געדינט ביי פּאָניען האָט איהר.
 באַווייזט זיי, אָט די חברה, ווי איהר טאַנצט,
 נאָך אַ קאָזאַצקע.
 אוי. טאַנצט ער, פערלאָזט זיך שוין אויף מיר...
 איטשע. איך געדענק ביי ניקאָליען.
 ווען דער ראָטנער פֿלעגט אויסשרייען:
 סמירנאַ חלאָפי אין איין רייהע,
 פיעסני רוסקי זאַפיעוואַי.
 פֿלעג איך מיך דער ערשטער שטעלען.
 און פֿלעג געבען אַ געשריי.
 אַז איך פֿלעג זיין דער זאַפיעוואַלאַ,
 און איהר זינגט מיר נאָך אַזוי
 אַך, ראסיאַשקאַ, אַך טי מאַטושקאַ,
 עך סאָלדאַטיקי, עך ראָביאַטיקי,
 סאָלאָוואַי סאָלאָוואַי פטאַשעטשקאַ.

קאנאראי, זשאלאבגאַי, פאָיאָט, דאָיאָט,
 ראָז, דוואַ, גאַרענע ביעדאַ.
 גיע פלאַטש מאַרוסיענקאַ, בודיעש טי מאַיאַ.
 טרידערעווי דוואַ סעלאַ וואַסעם דיעוואַק אַדין יאָ
 קודי דיעוואַקי, טודי יאָ (טאַנץ)
 גיטעלע ליובאַ. יעצט וועט אונז ליאָווינקע,
 ליאָווינקע, ליאָווינקע.
 זינגען זעהר שעהנע זאַכען.
 יעצט וועט אונז, ליאָווינקע, ליאָווינקע, ליאָווינקע,
 אַלע פֿרעהדיך מאַכען.
 אַלע. יעצט וועט אונז ליאָווינקע, ליאָווינקע, ליאָווינקע-
 ווייזען, אַז ער איז אַ יונג,
 ער וועט, אַ יעדען פֿערשאַפּען פֿריידען.
 ער קען דאָך אַלצדינג.
 אַלע (דראָט) ליאָווינקע זינג אונז עפעס, זינג, זינג!
 (אַלגעמיינער טאַנץ רוסישער)

פֿאַר האַנג

צווייטער אקט.

(א רייך צימער ביי איטשען אין אמעריקא. אויף דער בינע)

מאריאטא, ליובא, גיטעלע, אלע אין מארגען רעק)

(אויפטריט ליובא אין א מענער פידושאמע, וועקט גיטעלען)

ליובא: דו שטעני, שטעה אויף, דיין אלפרעד וועט דאך שוין באלד קומען...

גיטעלע: (אין די קוליסען): שוין טאקע שפעט. (קומט אריין אויך אין א פידושאמע) וואו איז די מאזער? מאזער! מאזער! (רופט די מאמא)

מאריאטא: (אין די קוליסען): וואו איז די דינסט-מויד? (קומט אריין אין א פידושאמע) זאל זי מיר צושפילען פון דינסטען... אמעריקא! אוי, אמעריקא!... מיט די קליידער! אין דערהיים פלעג איך מיר זיינס, צוויי, אנטהון אספודניצע, און דאן משטיינס געזאגט...

(ליובא און גיטעלע טרינקען טי, דערלאנגען אויך מאריאטא, העלבע זיצט אויף דער סאפא, טרינקט, גיסט זיך אויס אין טעזעלע. רעדען די פראצע) ליובא: מאמא, מיר האבען זיך נישט וואס צו בעקלאגן גען אויף אמעריקא. מען דארף זיין גליקליך, וואס מיר זענען ארויס פון דעם פינסטערען רוסלאנד. און דאנקען מיין סאלאמאן-בען, וואס ער האט געשיקט די שיפסקארטען נאך אונז. מאריאטא: זאל איהם גאט בעזאהלען דערפאר, מיין

שייערען איידעם!.. (מען הערט איטשען און ליאזקען) אוי, א וועהטאג איז מיר דער טאטע געהט אהער מיט ליאזקען. גיטעלע: זאל ער געהן, וועמען ארט עס. מאריאטא: דער טאטע וויל דאך אבער, אז דו זאלסט מיט איהם חתונה האבען...

גיטעלע: וואס דו איידעם? איך זאל איבערלאזען מיין סוויט הארט, מיין אלפרעד א טיטשער פון אדאנסינג עקצעזמי און חתונה האבען פאר א פערדלער פון העסטער סטריט איי דאנס נאט.

מאריאטא: זאל איך שוין האבען אזא מול, ווי גוש די רעדט ענגליש. איך פערשטעה נישט אפילו א ווארט, נאר אז דו זאגסט מן הסתם איז דאס גוט.

(אויפטריט איטשע און ליאזקע)

איטשע: קום אריין ליאזקע. איך וועל דיר ווייזען, אז אין אמעריקא איז איטשע סאלדאט אויך א טאטע! איך האב דיר אין דערהיים געגעבען א תקיעת כף...

ליאזקע: וואס זאגט איהר? איהר האט מיר געוואלט געבען א מתנת יד, נאר איך האב זיך נישט געלאזט... איטשע: איך מיינ א תקיעת כף, אז זי וועט זיין דיין חייב, און זי וועט זיין דיין חייב.

גיטעלע: טאטע, דו ווילסט מיך אונגליקליך מאכען! איטשע: גליקליך וויל איך דיר מאכען. דער אמעריקא-ניצן איז פאר דיר קיין מאן נישט! וואס איז ער, א טענצער! דו וועסט ביי איהם טאנצען דריי מאל א טאג פאר הונגער.

מאריאטא: (חמוט אויף ליאזקען): ווער רעדט יעצט פון דערהיים, דא איז אמעריקא און דעסטאלס. דו האסט דאך גע-זאגט, אז דו האסט אריינגען פעטער אין אמעריקא און דו וועסט זיין זיין יורש. נו, וואו זענען די מיליאנען?

ליאזקע: וואס קען איך טון, אז דער פעטער וויל נישט שטארבען! (ויל אהעקען) זאל איך איהם לעבעדיגערדייט באגראבען. איטשע: געה נישט אהעק, בלייב דא. איך געה נאר אי-בערטהון דעם כאמעט (מיינט דעם קאלער) מאריאטא, וואו ליגט אן

אן אנדער קאלנער /
מאריא שא: אויבען, אין דעם בוריאר, אוי, סאלדאט.
סאלדאט!
איטשע (פערשטעט נישט וואס זי מיינט): וואס-זשע? אן אמע-
ריקאניען לעדי מיינע, ס'געפעלט דיר נישט דער סאלדאט, וועסט
דיר נעמען א פאליסמאן. (אז צו מאריא שא'ן)
ליאָווקע: אלוא, מיט וואס געה איך אוועק פון דאנען?
מאריא שא: מיט דעם, וואס ביסטו געקומען?
גיטעלע (געהט צו ליאָווקע'ן): ליאָווקע, איך בעט דיר, טר
מיר א טובה און קום נישט מעהר אהער, ווייל מיינ חתן דארף
באלד אַנקומען.
ליאָווקע: אזוי! דיינ חתן דארף קומען, וועל איך שוין
דאָ בלייבען, איך וויל זעהן די אמעריקאנער ליאָלקעס.
גיטעלע: מאַזער, לי בא, וואָס טוט מען? (געהט צו צו דער
מאמע)
מאריא שא: זיי א גוטער און געה אוועק. מיר האָבען
איינגעלאדען געסט און דו דארפט דאָ נישט זיין.
ליאָווקע: אזוי, איינגעלאדען געסט און מיך נישט! וועל
איך מיך אליין איינלאדען... ליאָווקע סאָדס ספאָטיבא...
מאריא שא: די גרעסטע חוצפה האָבען נאָר די גרינהארנס.
ליובא: איך געה מיך איבערטון, ווייל מיינ סאָגאָמאָן
דארף באלד אַנקומען. (ביי, צו ליאָווקע'ן) אוי, דו גרינהארן. (אם)
ליאָווקע: איהר קענט זיך אויך געהן איבערטון, איהר
דארפט זיך פאר מיר נישט שעמען, אן אייגענער מענש, סוואַי
טשעלאָוויקע.
מאריא שא: לאָמיר איהם נישט ענטפערען, וועט ער זי-
צען אזוי לאַנג ביז עס וועט איהם מיאוס ווערען, וועט ער אליין
אוועק. קום דיעני, מיר וועלען געהן זיך איבערטון. (רופט) העי
די דינסט-מויד!
גיטעלע: מאַמא, ס'איז נישט שעהן צורופען. העי, די
דינסט-מויד, זי האָט דאָך א נאָמען!
מאריא שא: זעה נאָר, וואָס סאָר א צימעס זי מאַכט פון

א דינסט-מויד, א טייערע, מעצאָצעיי..
ליאָווקע: אין אמעריקא זענען די דינסט-מוידען מעהר
מעצאָצע פון די מאַדאָמען.
מאריא שא: ווער פרעגט דיר! וואָס מישטו זיך!
ליאָווקע: סוואַי טשעלאָוויקע, אן אייגענער מענש, עטאָ
נאָשעסטאָ.
מאריא שא: העי, די דינסט-מויד!
ליאָווקע: אז איהר וועט זי רופען דינסט-מויד, וועט
נישט קומען. איהר וועט זי מווען רופען ביים נאָמען.
מאריא שא: וואָס וויל ער? מילי, מילי (רופט)
(ליאָווקע מאַכט איהר נאָך).
(אויפטריט מילי)
מילי: איהר האָט מיך גערופען?
מאריא שא: זי האָט זיך ערשט דערמאָנט.
מילי: איהר מיינט, אז איך האָב נישט געהערט דאָס ער-
שטע מאל!
מאריא שא: נאָ פאָרוואָס האָסטו זיך נישט אָנגערופען?
מילי: ווייל איך האָב הנאה צו הערען ווי איהר שרייט.
לאָוט מיך אייך עפעס זאָגען, נאָכאָמאָל, אז איהר וועט מיך רוי-
פען ווי איהר האָט מיך יעצט גערופען. העי די דינסט-מויד,
וועט איהר ביי מיר הייזעריג ווערען שרייענדיג און איך וועל
נישט אריינקומען.
ליאָווקע: איי, גוט, עטאָ נאָשעסטאָ! סוואַי טשעלאָוויקע,
בראוואָ!
מאריא שא: וואָס וויל ער? (ביי) הער-זשע, די דינסט-
מויד...
מילי: זאָגט נאָר, איהר מיסט, האָלט איין לאַייער פיסק
און לאָוט מיך אייך נישט דארפן זאָגען, אז אייך פאָסט גיכער
צו זיין א דינסט-מויד ווי מיר...
מאריא שא: (אויסער זיך): דושעני, דאָס געהערט איך
וועל דיר...
גיטעלע: מאַמא, מאַך נישט קיין סקאָנדאָלען און געה

און טו זיך אָן. (שטויסט זי אַרויס)
מאַרשאַ: מיך אַזוי צו בעליידיגען, טפּוּ וואָלט איהר
ווערען! (אָב)
מירלי: שפּייען, קען איך בעסער פאַר אייך. איך וועל אייך
געבען אַזאַ שפּיי, אַז איהר וועט אַוועק קומען פון דאַנען ביז
נאָך רוסלאַנד...

ליאָווקע: בראַוואָ, בראַוואָ!
מירלי (קוקט איהם אָן): ווער איז דער?
גיסעלע: ווייס איך! עפעס אַ גרינער האָט זיך צוגעשטעפּעט,
אַז איך וואָלט מיט איהם חתונה האָבען! וואָס זאָגסטו, איך וואָלט
פאַרבייטען מיין אלפרעדען פאַר אַזאַ גרינהאַרען?
מירלי: ווען גייהר וואָלט שוין געקענט זאָגען מיינער,
וואָלט שוין גוט געווען. לאָזט מיך אייך זאָגען, מיס, קיין פרוי
איך דער גאַנצער וועלט קען נישט מיט זיכערהייט זאָגען, אַז דער
אַדער יענער מאַן איז איהרער, ווייל מענער זענען איבעראַל אַלע
בלאָפער, שווינדלערס, פאַסקודניאַקעס.
ליאָווקע: אַ, די מויד געפעהלט מיר, ווי זי האָט געגע-
בען אַ רעכען אויס פונקט פאַרקעהרט.
גיסעלע: ווייס איך, וואָס דו רעדסט, קום, העלף מיר
זיך איבערשטון. (אָב)

ליאָווקע (סצענע): מען מוז זיך בעקענען מיט דער מויד,
מיין נאָמען איז ליאָווקע.

מירלי: און מיין נאָמען איז מירלי.
ליאָווקע: איך בין אַ סאַלדאַט.
מירלי: ביים אָנקעל סעם? (דאָ אין אמעריקא)
ליאָווקע: ניין, ביי פּאַניען.
מירלי: ביי פּאַניען? איך האָב איהם אין דער ערד.
ליאָווקע: ער ליגט שוין לאַנג אין דער ערד.
מירלי: זענען מיר קוויט.

ליאָווקע: גיט איהר די האַנד! רוסשקין!
מירלי: לייק.

ליאָווקע: וואָס ביזטו אַ רוסישע?

מירלי: אַ ליטוואַטשקע.
ליאָווקע: אוי, איך האָב דערקענט אין נעזעל. אַז זי
איז אַ ליטוואַטשקע. (פאַר פּרייז דעם חוט אויף דער ערד) איך בין אויך
אַ רוסישער.

מירלי: זענען מיר קוויט.
ליאָווקע: רוסשקין!
מירלי: לייק.
ליאָווקע: זאָג מיר, מירלי, קענסטו טאַנצען רוסישע טענצן?
מירלי: איך קען אויך טאַנצען אַ פּאָלקע, טאַוורקע, אַ קאַד-
דריל און אַ קאָזאַטשאַק.
ליאָווקע: איך איך.
מירלי: זענען מיר קוויט.
ליאָווקע: דאָי מאָרדו!...
מירלי: סטאַפּ.

(אויפטריוט מאַריאַשא)
מאַריאַשא (אין טהיר): זיי אַזוי גוט, אויב עס איז דיר
נישט צו שווער, קום אַרויף און העלף מיר צושפּילען פון הינטען.
מירלי: אַז איהר רעדט ווי אַ מענש, נישט ווי אַ מיסיס,
איז עפעס אַנדערש. (ווייל געהן)

(אויפטריוט גיסעלע)
גיסעלע (אין טהיר): קום, העלף מיר אַנטאָן דעם מאָנטעל.
מירלי: אַלרײַט, מאַדאַם.

(אויפטריוט ליובאַ)
ליובאַ: קום, העלף מיר אַנטאָן מיין קלייד, נו, דו געהסט?
מירלי (סצענע, לויפט פֿון איהן טהיר צו דער אַנדערע).
אַלע דריי (שטעקען אַרויס די קעפּ): נו, דו געהסט? (אַלע דריי
אַב. מילי וויסט נישט ווי פּרייהער געהן).

מירלי: איהר וועט זיך שוין היינט אַליין צושפּילען.
ליאָווקע: דאָ אין אמעריקא לערנט מען בלעק מיט די
מיכיס.

מירלי: ניין, ניין... מוועט זיי קוקען אין די צייהן אַריין.
ליאָווקע: קומט נאָר, מירלי, איך דאַרף אייך האָבען.

מילי. אויף וואס, אויף פפרות?

ליאָווקע. איך וויל יעצט רעדען צו אייך ערענסט. איך וויל אייך דערזעהלען מיין צופראכטן הערן. איהר זעהט, אט די לעזי, די גיטעלע, איז אין אראפ געווען מיין בליה, און דאס מיר צו געזאגט, אז זי וועט מיט מיר חתונה האבען. האט זי גאט געהאלפן און זי וועט געקומען אין אמעריקא, אין דא האט זי זיך אפגעזוכט עפעס אן אמעריקאניען און וויל יעצט מיט מיר נישט חתונה האבען.

מילי. נו, וואס ווילט איהר, אז איך זאל מיט אייך חתונה האבען, נאכער? איך שפיל נישט די צווייטע פידעל פאר קיינעם. ליאָווקע. איך וויל נישט, אז איהר זאלט פידעל שפיל-לען. איך בין אליין א פידעל-שפילער. איהר דארפט נישט חתונה האבען.

מילי. נישט חתונה האבען וואס דען דארף איך טהון? ליאָווקע. איך פערלאנג פון אייך א קלייניגקייט, פאר אייך וועט עס זיין זעהר לייכט, און פאר מיר—א גרויסע טובה, זאגט איהר עס מיר צו?

מילי. אויב ס'איז פאר מיר זעהר לייכט און פאר אייך א טיבה, וועל איך עס אודאי טהון. וואס וועט איהר מיר דער-פאר געבען?

ליאָווקע. די מויד איז גוט, זי פערשטעהט א געשעפט. אלעס וואס דו וועסט נאך וועלען.

מילי. אלעס, וואס איך וועל נאך וועלען? דאס איז זעהר א סך געזאגט. פארגעסט נישט, אז מיר וועטן יעצט... אין אמע-ריקא איז דא א סך פערגעניגען, דאס אויג זעהט און דאס הארץ גלוסט, דעריבער דארף זיך א יונגעראמאן גוט אונטערגארטלען ביז ער קען געבען א מידעל אלעס וואס זי וויל.

ליאָווקע. וואס זאל איך איהר געבען, אז איך בין אליין א קנאן. (ווייזט די לעזיגע טאשע) איך קען דיר געבען אלעס, וואס איך פערמאג.

מילי. אויב אזוי, האב איך מורא אז צווישען אונז וועט גארנישט ווערען, ווייל איך פערלאנג זעהר פיעל.

ליאָווקע. א שטייגער, וואס פערלאנגסטו לאמיר הערן. מילי. אט וועל איך דיר ערקלערען.

דו עט

ליאָווקע. צו דער חתונה וועסטו זעהן.

איבערראשען וועל איך דיר געוויס.

אליין צו דער חופה וועסטו נישט געהן.

פיהרען וועט מען דיר מיט פאליס.

מילי. וואס הייסט דו וועסט מיר צו דער חופה טרייבען.

ווי אן אקס, א ניין.

מיט פאליציי דארפטו מיר נישט טרייבען.

מיר טרייבט מען נישט, איך געה אליין.

ליאָווקע. שווער מיר צו, אז דו וועסט

מיט קיין אנדערען מען נישט געהן.

מילי. איך שווער דיר צו, און טאמער יאז

וועסטו עס זיכער נישט זעהן...

ביידע (ביים). שעהן, זעהר שעהן, עס איז אמת'דיג

פיין און שעהן.

ליאָווקע. איך שווער דיר צו, אז איך וועל שטענדיג

זיין א געטרייער מאן.

מילי. שווערען איז קיין קונץ, די פראגע איז צו וועסטו

עס קענען זיין?

ביידע. שעהן, זעהר שעהן, עס איז אמת'דיג פיין און שעהן.

מילי. און אז דו וועסט נאך פון מיר דענקען.

שווער מיר אויף געוויס.

ליאָווקע. איך וועל שטענדיג פון דיר דענקען.

נאך זיי אן קאפריז.

מילי. איך מוז האבען די שענסטע קליידער,

דאס איז דאך גאנץ געוויס.

ליאָווקע. קליידער ביי מיר וועסטו נישט דארפן.

דעסט וואוינען אין פאריז.

רעסרין:

סיד זענען אפאר, אויך אונז אונז יאָהר,
אין פאר דיר, און דו פאר מיר,
וואו קום שוין גיך, און פיהר שוין מיר,
צו דער חפּה קום מיט מיר,
וואו שבעל לויף, צווינגעל מיר קויף,
אין וועל קויפען איינס פאר דיר,
קום שוין שבעל און אייל גיך צו,
צום הרי אַת מקודשת לי,
און ביידע וועלען מיר גליקליך זיין.

(טאנץ, אָב)

(אויפֿטרײט איטשע, מאַריאַשאַ)

מאָריאַשאַ (אויפֿגעטוהן). וואָל דיר אָסור זיין, איטשע,
אויב דו וועסט רעדען צו וואָרט! דאָ איז אמעריקא! (מ'קלאַפּ אין סוּהר)
איטשע. אמעריקא — אַ מענטש דאַרף אומעטום זיין אַ מענטש.
מאָריאַשאַ... מענטשען ווי די שטרויענע העלדען... איך וויל איהם
נישט, און שוין... (מ'קלאַפּט אין סוּהר)

מאָריאַשאַ. שוין, משוגענער, מענטשען קומען.

(אויפֿטרײט חיים לעמאַן)

חיים. אַ גוטען תּמיד!

איטשע. מאַריאַשאַ, אַן אַרימאָן, גיב איהם אַ נדבָה.

חיים. אַ נדבָה! חלילה, ר' איטשע, מאַריאַשאַ, איהר

דערקענט מיך נישט?

איטשע. אוי, אַ פּוֹלֶצ דיר אין בוין אַריין, חיים לעמעשקע.

מאָריאַשאַ! (נעמט איהם ארום, דריקט איהם, סצענע)

חיים. יא, איך בין עס. (צו קושען זיך, סצענע) וואָס מאַכט

איהר, מאַריאַשאַ?

מאָריאַשאַ. פליעז, פליעז, מיין נאָמען איז נישט מאַר-

נישט, מיין נאָמען איז מערי. אויך אַ פּליז, אַזאַ טרעמפּאַניק! (אָב)

איטשע. ער שפּילט זיך מיט איהר!

חיים. חלילה, איך שפּיל מיך נישט מיט איהר, איך פער-

טען מיך אויך איך, איך בין נאָר...

איטשע. נו, זיך, חיים, (סצענע) דערצעהל מיר ווי קום-
סטו אין אמעריקא! (סצענע, קוואַטשק)

חיים. די צייטען זענען געווען שלעכט, דאָס גאַנצע שטע-
טעל איז זיך כמעט ווי צופאַהרען. נו, נו, האָב איך מיר גע-
פאָכט אויף הוצאות, און איך בין געקומען אהער.

איטשע. און וואָס טוטסטו דאָ?

חיים. פערלאָסט איך אויף מיר. (נעמט ארויס אַ קארטע) חוץ,
מזהל, מסדר קידושין און בעל-גרעבער. איך מאַך חתונה אַלעס
מיידען און בעגראָב יונגע ווייפלעך און מאַך מיר אַ לעבען. יא,
יא, איך האָב געהערט, קיין עין הרע, נישט... איך האָב זיך קום
דערפֿרעגט אויף איך.

איטשע. ווער האָט דיר געגעבען מיין אדרעס?

חיים. ליאָווקע. איהר וויסט, וועגען דעם בין איך דאָך
סאָקע געקומען. דער בחור געהט דאָך אויס נאָך אייער גיטעלען!
און איך ווייס דאָך, אַז אין דערהיים נאָך, זענען זיי געווען פער-
קנסט, און וואָס איז עפעס פּלוצים...

איטשע. וואָס קען איך זיך העלפען, עס איז דאָך אַמע-
ריקא! אוי, חיים, מיר געפֿעהלט עפעס נישט די מדינה, נישטאַ
קיין דרך-ארץ פֿאַר אַן עלטערען מענטשען. אַטאַטע איז קיין
טאַטע, אַמאַמע איז קיין מאַמע נישט, דו געדענקסט דאָך אין
דערהיים ווי יעדער האָט געציטערט פֿאַר מיר, אַז איך האָב
געגעבען אַ געשריי. סמירנאָ! (סצענע)

חיים. האָב איך עס צאָלד דערפֿיהלט...

איטשע. און דאָ, ע, עס איז נישט גוט און שוין
חיים. אָבער, אין אַזוי פֿיעל... אַ גוט וואָרט... עס איז
נישט קיין קלייניגקייט! אוי, און איהר זענט רייך געוואָרען,
האַט איך גאָט געהאַלפֿען, דער זעלבער גאָט קען דאָך איהם
אויך העלפען! הא, וואָס זאָגט איהר?

איטשע. וואָס טויגען די רייד, מיר וועלען נעמען צו
ביסלעך, דערנאָך וועלען מיר שמועסען, (נעמט ארויס אַ פּלעסעל מיט
גלעזלעך) דו וועסט זיך דאָך נישט אַבזאָגען פֿון נעמען אַ לחיים!
חיים. מהיכא תּיתא.

אויסשע. (גיסט און טרינקט) לחיים לעמישקע! נאָם זאָל
געבן...

חיים. און איך זאָל נעמען? (סצענע טרינקט)
אויסשע. געה זאָג ליאָוקע, אז ער זאָל שוין קומען
אהער, איטשע סאָלדאטס וואָרט, איז נאָך טייער ווי גאָנץ
אמעריקא. דו זאָגסט דאָך, אז דו ביזסט אַ מסדר קדושין!
חיים אַ מוהל אויך...

איטשע. קיין מוהל דאַרף איך דערווייל נישט, אָבער
חופּה וקדושין, וועסטו זיי נאָך היינט געבען. איך וועל זיי
ווייזען, אז איך בין אַ טאַטע. איי, לעמישקע, אין דערהיים האָט
זיך גאָר אַנדערש געלעבט, עס איז עפעס אַן אַנדערע וועלט
געווען.

חיים. יאָ, איטשע, איהר האָט רעכט, אז עס פֿלעגט זיין
מען שבת אָדער יום-טוב, און ווער שמועסט נאָך, שמחת-תורה-
און דער חתן פֿלעגט אַ זינג טהון. שישו ושמחו בשמחת-תורה.
(צווייגט זיך, און איטשע זינגט אויסחאטא מיט אַ רוסישען ניגען, ביז
ביידע אָב אין גאס, טעלעפאָן.)

(אויפטריט מילי.)
מילי. העלא! ווער איז דאָרט? האָ, איהר זענט עס מיט-
טער שפּרינגער? איהר זענט הינטען? איהר קענט אַרויפקומען,
אַלע וואָרטען אויף אייך. גוד, ביי! (רופט) ליאָוקע! ליאָוקע!
(אויפטריט ליאָוקע.)

ליאָוקע. וואָס איז?
מילי. האָט עפען טעלעפאָנירט, אז ער קומט באָד-
ארויף.

ליאָוקע. זעה מילי, אז דו זאָלסט אַזוי טהון ווי איך
האָב דיך געהייסען.
מילי. אַלרייט, מיין ליבער.

ליאָוקע. וואָס פֿאַר אַ ליבער בין איך דיר? איך בין
ערשט פּטור געוואָרען פֿון איין צרה, טשעפעט זיך צו אַ צווייטע!
מילי. סעי, מיטער, דאָכט זיך מיט אַזא צרה וואָלט איהר
זיך נישט געוואָרען נאָם אַן (היל אַ קוש סצענע).

ליאָוקע. וואָס איז אַ צאָהן טהוט דיר וועה?
מילי. גיין איך וויל אַנאָואָנס.
ליאָוקע. איך וועל שפּעטער דיר געבען מיט פּראָ-
צענט.

מילי. איך בין דיר מוהל דעם פּראָצענט, איך וויל
דערווייל דעם קרן...

ליאָוקע. אַ ברירה האָב איך... (קישט זי) אַלואָ, מילי, זעה
אז אַלעס זאָל זיין ווי מיר האָבען אָבגערעדט.
מילי. עס וועט זיין אַלרייט.
ליאָוקע. זעהר גוט. (אָ.)

(אויפטריט אַלפֿרעד מיט געזאנג)
בראַדוואַי, בראַדוואַי, עס איז אַ פּראָכט,
דאָרט איז טאָג אַ גאַנצע נאָכט.
מען ברענט דאָרט אַ וועלט, מען גיט אויס זעהר פֿיעל
גענד.

עס איז אַן-ערן, יונגע מיידען, אַמוזירען דאָרט אַיעדען.
אין די שענסטע קאַבינעטס, איז די בעסטע פֿלעהן.
מען טאַנצט דאָרט פֿאַקסטראָט שימי,
און מען זינגט דאָרט פֿי צי ריטשי,
אין די שעהנע פֿלעץ בראַדוואַי (גיסט)
(נאָך געזאנג פֿון אַלפֿרעד)

(אויפטריט מאַריאַשאַ גיטעלע באַגריסען זיך)
אַלפֿרעד, איהר וועט מיר ענטשולדיגען, וואָס איך האָב
זיך היינט אַ ביסעל פֿערשפּעטיגט, איך האָב געהאַט היינט זעהר
אַ סך לעסינס צו געבען, איבערהויפט האָב איך געהאַט אַ שווערען
לעסען מיט אַ פֿרוי פֿון אַ יאָהר אַכציג.
אַלע: אַכציג יאָהר?

אַלפֿרעד. יעס, הערט אויס, וואָס עס קען פֿאַסירען, הממו.
ווען איך דערמאָן זיך, מוז איך זאָגען אין מיין טאַנץ שולע
קומט היינט אַריין אַ פֿרוי פֿון אַ יאָהר אַכציג און פֿרעגט זיך: קען
איך זעהן דעם טאַנץ, ווייסט ער, מיטער שפּרינגער, אַווקאַרס?
אָג איך: דעטסוי, איך בעט זי זיצען, און פֿרעג זי וואָס זי

פערלאנגט ענטפערט זי מיר מיט א נאאיוו געלעכטערל: אז זי
ויל אז איך זאל זי לערנען טאנצען שימי.
מאריא ש.צ. נו. און איהר האט זי אויסגעלערענט? (קאקעטיש)
אלפרעד. אווקארס. ביי מיר איז דאס זעהר לייכט, יונג
אדער אלט, קיין אונטערשייד. איך קען זאגאר אבער אויסלערנען
טאנצען.

גיטעלע. דו הערסט מאמע? אבער...
מאריא ש.צ. מיסטער שפרינגער, קענט איהר מיר אויך
אויסלערנען טאנצען שימי? (אלפרעד געהט צו צו איהר)
אלפרעד. אגעוויס מיט איך איז דאס זעהר לייכט, איהר זענט
דאך נאך אזוי יונג גראציען? (ער דרעהט זי אין אלע זיטען)
מאריא ש.צ. ענטשולדיגט. מיר שפרינגער איך מוז אריינגע-
געהן צו די געסט, און מארגען גאנץ פריה וועל איך זיין ביי
איך און וועל נעמען די ערשטע שימישי... (אב)
(אויספרייט מילי מיט פרוכטען דערלאנגט אלע, צולעצט אלפרעדען.)

טרעט אלפרעדס פוס. רוימט איהם אין א סוד)
אלפרעד. זאג מיר, זשעני, האסט גערעדט מיטן טאטען?
גיטעלע. מיטן טאטען וועלען מיר האבען צרות. ער
ויל נאך איך זאל חתונה האבען מיט ליאָווקען.
אלפרעד. מיט ליאָווקען? ווער איז דאס דער ליאָווקע?
גיטעלע. א לאנדסמאן, דא איז ער א פעדלער אין העס-
טער סטריט.

אלפרעד. וואס א פעדלער? מיין זשעני מיט א פעדלער.
נאך איך וועל עס נישט דערלאזען. דו וונסט זיין מיינע. (אומ-
ארעמטוי) איך וועל דיר בעקליידען אין די שענסטע קליידער, דו
וועסט ביי מיר וואוינען אין 12 שטיבען אויטער א קיך, דו וועסט
האבען עלעקטריע אין קיך, עלעקטריע אין שלאף-צימער, עלעק-
טריע אין עס-צימער, גאז אין קיך, גאז אין מאגען...

גיטעלע. וואס רעדסטו? גאז אין מאגען?
אלפרעד. ניין, איך מיינ אין דער קיך. דו וועסט ביי
מיר האבען דינסטען, צוויי דינסטען, איין דינסט אין עס-צימער
און איין דינסט אין שלאף-צימער.

גיטעלע. ניין, אין שלאף-צימער וועל איך אליין זיין א
דינסט.

אלפרעד. און דו וועסט האבען צוויי נענערס, איינער
וועט מעלדען, ער וועט מעלדען...

גיטעלע. וואס וועט ער מעלדען?
אלפרעד. דריי טיין, פיער מלכים...
גיטעלע. וואס?

אלפרעד. ניין, דיר וועט ער מעלדען... און דער צוויי-
טער נעגער וועט פאָהרען אין אן אויטאָמאָביל, און איך וועל
מיר אריינזעצען מיט דיר און מיר וועלען פאָהרען. דו וועסט
פליהען ביז דו וועסט אריינפליהען אין הימעל אריין און דאָרט
וועסטו בלייבען.

גיטעלע. וואס?

אלפרעד. איך וועל נעמען אן אומשטייג בילעט. דאך,
מיין טייערע, דו וועסט זעהן, מיר וועלען וואוינען אין א קליין
שטיבעלע.

גיטעלע. פון אלעס, וואס דו האסט מיר דא אויסגע-
רעכענט, וועלען מיר וואוינען אין א קליין שטיבעלע?
אלפרעד. נא... עס רעדט זיך נאך אזוי.

(דו עסט אין א קליין שטיבעלע)

אלפרעד. איך דענק פון דיר די טעג און נעכט.

דו האסט מיר זאגען שוין געבראכט, מיין גיטעלע.

לעבען קען איך מעהר נישט. ניין

זייט דאן ווען איך האב דיר דערזעהן, מיין גיטעלע.

זאג, געליבטע, האסט געבענקט?

אוי, איך האב פון דיר פיעל געדענקט, מיין גיטעלע.

כ'קאן אָהן דיר זיין קיין איין מינוט.

מיט דיר, מיט דיר איז זעהר גוט, מיין גיטעלע.

דעפריין. ביי דע: מיר וועלען וואוינען אין א קליין שטיבעלע.

נאך איך און דו מיט איבער לייעבע.

הימליש איז די לייעבע, זי האט מיר דערקויקט.

גאט האט דיר פון הימעל מיר אַרָאָנגעשקט.

מיר וועלען וואוינען אין א קליין שטיבעלע.
נאך איך און דו מיט אונזער לעבעלע.
ווען איך וועל ווערען גראָה.
און קומען וועט מיין לעצטע שעה
וועט מיין לעצט וואָרט זיין: איך האָב דיר ליעב.
(טאָנען אָפּ)

II

גיסט ע. דו ביזט דער באַלזאָם פון מיין האַרץ.
דו היילסט דעם גרעסטען שמערץ, מיין אַלפרעד.
ליידען און פריידען, נאָך דער טויט,
קען אונז צושיידען, מיין אַלפרעד.
(אויפטרײט מילי געזיכט צו צום טעלעפאָן)
איך ליב דיר מיט מיין גאַנצען סייער,
דו נאָך ביזט מיין גאַנצעס לעבען, מיין אַלפרעד.
נאָך פאַר דיר וועל איך שטאַרבן.
דו ביזט מיין גאַנצעס לעבען, מיין אַלפרעד.
רעפריין. ביי דעם מיר וועלען וואוינען. א. א. וו. (צו אָפּ)
מילי. העלף! צענטראַל! 400-95. דו ביסט עס? יע. איך
בין עס. ער איז דאָ... וואָס? איך זאָל זעהן, וואָס ער מאַכט? איין
מינוט. איך געה שוין אַ קוק טהון. (קוקט דורכ'ן פּאָרהאַנג) ער קושט
זי... וואָס גאָר? דאָס קען איך דיר נישט זאָגען. ער קומט, ער
רוקט זיך אַהער, איך גלויב, אַז ער געהט מיר מאַכען אַ ליבעס ער-
קלעהרונגען, ער איז שוין דאָ, גור ביי,
(אויפטרײט אַלפרעד ווי זיך אַזעקעל געב'עט. פון די געסט)
אַלפרעד. אַ גאַנץ שעהן מיידעל, זאָגט נאָך, איהר ווילט
געהן מיט מיר מאַרגען אין טעאָטער?
מילי. וואָס צוטערט איהר אַזוי? וואָס זענט איהר אַזוי
אויפגערעגט? האָט נישט קיין מורא איך בין בלאָט...
אַלפרעד. מאַרגענבלאָט. אָדער טאָגעבלאָט?
מילי. ניין, איך מיין איך וועל נישט אויסזאָגען.
אַלפרעד. איהר וועט געהן מיט מיר מאַרגען אין טע-
אָטער?

36

מילי. יא, איך וועל מאַרגען געהן מיט אייך אין טעאָטער
אַלפרעד. מעג איך דיר געבען אַ קוש?
מילי. (בייז) ווי וואָגט איהר דאָס? (גוטמוטיג) אַ נאָר פֿרעגט:
וון אַ קלוגער נעמט אַליין.
אַלפרעד. וועל איך טאָקע זיין אַ קלוגער. (היל זי קושען)
נישט איהר אַ פאַסט? וואָס איז דאָס?
מילי. אַ פאַסט.
אַלפרעד. פאַרוואָס קומט עס מיר?
מילי. אַז מען האָט אַ כּלל און מען טשעפעט זיך צו אַ
צווייטע, פֿערדינט ער נאָך גרעסערע פעטש.
אַלפרעד. אויב אַזוי, מוז איך ערשט זי קושען (לויפט
זי קושען, יאָגען זיך דורך דער קאַנאָפּע)
(אויפטרײט מאַריאַשאַ דערזעהט די סצענע)
מאַריאַשאַ. (שרייט אויס) מיר שפּרינגער, די געסט פֿרע-
גען אויף אייך.
אַלפרעד. איהר זעהט ווי עס געהט! (סצענע) איינס צוויי,
דריי, איך האָב איהר געגעבען אַ לעקציע אין טאַנצען (מאכט די
זעלבע סצענע אָפּ)
מאַריאַשאַ. (צו מיליין בייז) דו דינסט מויד, ער איז
מיין טאַכטערס חתן, איהר זאָלט זיך נישט סמיען טשעפען צו
איהרם!
מילי. וואָס? איך האָב מיר געטשעפעט צו איהרם ער
איז דאָך געקראַכען צו מיר ווי אַ חזיר.
מאַריאַשאַ. דו פאַרעד מיר נישט די ציין. איך קען
אייך גוט איהר דינסטען, (מען קלינגט) געה זעה ווער עס קלינגט,
(מיל אָפּ) אַזעלכע נישט פֿערגינערס, די אויגען קריכען זיי צווייט.
(מאכט עטליכע מיט)

(אויפטרײט מילי)
מילי. מיסטער טשערנעשעווסקי.
מאַריאַשאַ. אַ וועהטאָג איז מיר דאָס איז ליציווקעו
פונקט יעצט האָט איהר דער רוח אָנגעטראָגען, זאָג איהר, אז
קיינער איז נישט אַ דערהיים, און לאָז איהר נישט אַריין (אָפּ)

מילי. (געהט צו דער טהיר) קומט אריין אלע זענען דא אין דערהיים,

(אויסטריוס חיים, לעמעשקע, ליאָווקע, חיים. וואָס האָסטו מורא איך זאָג דאָך דיר ער האָט מיר אליין געבעטען, אז איך זאָל דיר ברענגען אהער. ליאָווקע. (שטיל צו מיליין) וואָס הערט מען? מילי. (שטיל) איך האָב אלץ געטהון וואָס דו האָסט מיר געהייסען.

ליאָווקע. געהט אריין און זאָגט צו לייד, אז איך וויל מיט איהר רעדען.

מילי. אַלרייט (וויל געהן) חיים. קום נאָר אהער, אָט האָסטו אַקארט, ביזטו אַ נייַ דעל בין איך אַ מסדר קדושין, ביזטו אַ ווייבעל בין איך אַ מוהל אויך.

מילי. צו וואָס בעדאָרף איך דאָס? חיים. נעם עס, הלוואי זאָלסטו עס נישט בצדאָפּען. מילי. נו גיט אהער, עס קען זיין איך וועל אַמאָל דאָרפֿען האָבען ביידע זאָכען, אי אַ מסדר קדושין אי אַ מוהל.

חיים. וואָס, וואָס מיינסטו? מילי. (גוט איהם אַ קיצעל) איהר וויסט שוין וואָס (אָ) ליאָווקע. אָ, יאָ, אַ טייערע מויד! חיים. אַ טייערע מויד, אַ דימאָנט.

ליאָווקע. אלע טייערע דימאָנטען... יענע איז זיך גע-ווען אַ טייערער דימאָנט: (ער בליקט די פּאַטאַגראַפֿיע) אָט איז די קראַסולע מיינע, די ריטשי פֿיטשי, זעה נאָר, ווי זי שטעט פֿאַלשען שמייכלעלע אויפֿין פנים! (וויל חיים זיין שלאָגען) איך וואָלט יעצט אַריינגעגאַנגען צו איהר און דאָרט אלעס צעבראַכען (לאָזט זיך געהן)

חיים. (האלט איהם צוריק). פאַמעלעך, ס'איז אַמערקא, מ'וועט דיר נאָך אַרעסטירען אויך!

ליאָווקע. זאָל מען מיר אַרעסטירען. (קוקט אין טהיר) צו דאָרט איז די אַמערקאנער לייד מיינע, זיצט דאָרט אויסגעפּוצט

פֿיט'ן אַמערקאנער. אלע פֿרויען זענען טאָלש... זיי רעדען מיט'ן פֿויל דאָס, וואָס זיי מיינען נישט מיט'ן האַרצען. זיי זענען אלע גיטלעך שלאָנגען.

חיים. נו, רעדט נישט אזוי, דיין מאַמע איז אויך גע-ווען אַ פֿרוי.

ליאָווקע. מיין מאַמע איז נישט געווען קיין פֿרוי... חיים. אז מיינע שונאים קען, וואָס רעדסטו? וואָס דען איז זי געווען?

ליאָווקע. אַ מאַמע. חיים. אָבער צו דיין טאָטען—א פֿרוי. ליאָווקע. זאָל זיך דער טאָטע זאָרגען. אָבער וואָס וויל איהר פֿון מיר? (זאָגט איהם אָן)

חיים. ווער וויל עפעס? וואָס ווילסטו פֿון מיר? דיר איז בישער אויפֿן האַרצען, ווילסטו אויסלאָזען צו מיר.

ליאָווקע. געה אריין צו איהר און זאָג איהר, אז זיך וויל מיט איהר רעדען.

חיים. איך געה, פאַרלאָז זיך אויף מיר. (אָ) ליאָווקע. (קוקט אַרומ אין טהיר) אָט זיצט זי דאָרט, אז איך בין געקומען צו דיר, האָסטו מיר געזאָגט, דוטקי בראַט, יעצט אז דו וועסט קומען צו מיר, וועל איך דיר זאָגען, דוטקי בראַט (קומלעט).

(אויסטריוס חיים, גיטלעך) חיים. פאַרקעהרט, מ'רעדט זיך דורך זיי מענשען. איך מער-זיכער דיר, אז מעהר וועט ער דיר נישט דולען.

גיטלעך. ווער? ווי איז ער? חיים. ער איז ערשט דאָ געווען. ליאָווקע! ליאָווקע! (אויסטריוס ליאָווקע)

גיטלעך. (טענע, קוקט זיך איבער): איהר האָט מיר געוואָלט זעהן?

ליאָווקע. יאָ, מאַדמואַזעל, איך האָב אייך געוואָלט זעהן. גיטלעך. איך האָב שוין איהם געזאָגט, אז איך האָב שוין אַ חתן.

ליאָווקע: אזוי, איהר האָט שוין אַ חתן! אין דערהייב-
בין איך געווען אייערס אַ חתן, און דאָ האָט איהר אויך אַ חתן.
ווער קומט נעקסט?

חיים: וואָס איז דאָ, אַ פרייזיר געשעפט? עס געהט גאָר
דער רייהע?

גייט עלע: פליי, נאָר נישט בעליידיגט. איך האָב מיט איין
נישט, וואָס צו רעדען, און איהר קענט געהן.

חיים: גיטעלע, איך ווייס וואָך יאָ, אז ער האָט געווען
אייער חתן.

גייט עלע (ניי): ס'איז נישט אייער געשעפט. רופטעלער-
חיים: איך זאָג גאָרנישט.

(אויפטריט אלפרעד)

אלפרעד: וואָס איז, מיין טייערע?

גייט עלע (ווייט אויפ'ן חיים'ען): דער האָט מיך בעליידיגט.
אלפרעד (ווייל צוליפ'ען צו חיים'ען): איך וועל ווייזען בעליי-
דיגען.

ליאָווקע (העלט איהם צוריק): העי, פאסטאָי, דו אמעריקא-
ביצן!

אלפרעד: איהר מיינט, אַי, איך בין עפעס אַ סקולער.
עס איז אייער גליק, וואָס דאָ געפינט זיך אַ ליידי.

ליאָווקע: זי איז נישט קיין ליידי.

אלפרעד: פליי, פליי, זי איז מיין פֿלע.

ליאָווקע: זי איז מיין פֿלע פריהער געווען.

אלפרעד: מצודה אויף אייך. (פארשטעלט זיך מיט אַ שטוהל.)

(שטעהן היי די הענטער)

גייט עלע: איך בעט דיר, פארוואָס זאָלען מיר בלייבען
פייגד? דו זעהסט דאָך, אז ליב האָב איך דיר נישט. און ווען
אפילו איך זאָל מווען חתונה האָבען מיט דיר, וואָלסטו געוואָלט
וואוינען מיט אַ פרוי, וואָס האָט דיר נישט לייעב?

ליאָווקע: ביזט גערעכט. (זעהר ערענט) מיט אַ פאָר ווער-
טער האָסטו מיר אַלעס געגעבען צו פערשטעהן. גיב אהער די
האַנד. (געשויט) דו אמעריקאניעץ גיב אהער די האַנד. (ער גיט

מיט אַ זיידע צו זיך. נישט אַ געטריי, ער פֿאלט אַראָפּ פֿון שטוהל) גאָט וואָר
נעבען...

ביידע: אָמין! (ליאָווקע ווינקט צו חיים'ען. ער וויינט ווי צו).

ליאָווקע: ס'זאָל אויף אייך קומען...

ביידע: אָמין!

ליאָווקע: אַ גוטע קרענק... יאָ, דו פֿאלשע קאָץ.

אלפרעד: פליי, פליי, זי איז מיין פֿלע.

ליאָווקע: אַ מצוה אויף אייך...

גייט עלע: ליאָווקע, איך בעט דיר, מאַך נישט קיין סקאנ-
דאָלען. ס'איז דאָ אַ פולע שטוב מיט פרעמדע מענשען.

ליאָווקע: אזוי, דו האָסט מורא פֿאַר פרעמדע מענשען
קומט אלע אַריין!!! (אויפטריט גאנצער אנסאמבל) הערט! זי איז גאָר

דערהיים געווען מיין פֿלע, און דאָס מיר צוגעזאָגט מיט מיר
חתונה צו האָבען. יעצט ווייל איך בין אַרעם ווייל זי מיר נישט

נאָר אַט דעם אמעריקאניעץ, די אמעריקאנער ליאָלעקע האָט זי
זיך אויסגעזוכט, געדענקסט אין דערהיים האָסטו מיר געשטעל-

רען, אז ס'איז אין נאכט ביים ים וועל איך ווארטען דאָרט אויף
דיר, ווארטען אויף דער שיף, וואָס וועט דיר ברענגען צו מיר,

און יעצט ווילסטו מיר נישט, די אמעריקאנער ליאָלעקע איז דיר
געפֿעלען! אוי, דו פֿאלשע קאָץ.

גייט עלע: ניין ליאָווקע, ניין, נישט ווייל דו ביזט אַרעם
און נישט ווייל איך בין אַ פֿאלשע, ווען איך האָב דיר דאָרט

אין דערהיים געזאָגט, אז איך האָב דיר לייעב, האָב איך עס
ערעכט געמיינט, נאָר איך בין דאמאָלט געווען אַ דאָרפס מיי-

זעל, איך האָב בעסערס נישט געוואוסט, בעסערס נישט געזעהן,
נישט פערשטאנען, אָבער ווען איך בין געקומען נאָך אמעריקא,

איך האָב דערוועגן וואו מענשען לעבען דאָ גאָר אַנדערש, און
איך האָב איהם דערוועגן...

ליאָווקע: וואָס האָסטו דאָס אין איהם דערוועגן? וואָס
דו האָסט זיך אין איהם אזוי שטאַרק פֿאַרליבט?

גייט עלע: ער איז דאָך אַ ברייאַגטענער טענצער (געזע-
ט אַלפרעדען)

ליא ווקע: וואס קען ער טאנען? די אמעריקאנער לי-
אלקע? שאלען זיך א שימי מיט א פאקטיראס, וואס האט נישט
קיין שום טעם, לאז ער טאנען אונזערע רוסישע טענץ, א
קאזאטשאק, א פאלקע מאורקע.

אלפרעד: וואס די רוסישע טענץ זענען שעהן? פאלקע
מאורקע, קאדריל, א קאזאטשאק, אויך מיר טענץ!

ליא ווקע: א פאלקע מאורקע און א קאזאטשאק דארף
מען קענען, ווייסט איהר וואס, מיר וועלען זיך באלד איבער-
צייגען (רופט) מילי! מילי!

(אויפטריט מילי)

ליא ווקע: מילי, וועלכע טענץ זענען שענער, די אמע-
ריקאנער צו די רוסישע?

מילי: די רוסישע.

אלפרעד: דו שטענדיג וועלכע טענץ זענען שענער?

ניט ער: די אמעריקאנער.

אלפרעד: לאמיר פרעגען די מענשען וועלכע טענץ
זענען שענער מיטטער חיים, וועלכע טענץ זענען שענער (ווערט
געלעכטער פרעגט נאך מאריאש אויך)

ליא ווקע: זעה נאך וועמען ער פרעגט? דו אמעריקאנער
פאלקע, דו שטרויענע ליאלקע, מיך ווילסטו אויך נעמען אויפן
זיכער? זעה נאך וועמען ער פרעגט? וואס דארפטו פרעגען?
דערלאנג די סחורה באווייזען (סענע מיט מאריאש)

אלפרעד: לעדיסענד דו ענטפלעמען, איך וועל פאר אייך
טאנען די אמעריקאנישע און ער וועט טאנען די רוסישע, און
איהר וועט זאגען אייער מיינונג, (עס ווערט אנגעקערקט דער טיש,
די שטילען עס קומט אן ר' איטשע שרייט: סמירנא! אלעס שטעלט זיך אויס)
געזאנג

אלפרעד: ווען איך פאר דעם דאזיגאנד שפילען גוט,
צוקאכט זיך מיין אמעריקאנער בלוט,

ווי עס פאנגט זיך אן, הער איך דעם טראמבאן,

ווי ער קוויטשעט אויף א הויכען טאן,

ווען דער קארנעט פאנגט אן שפילען שעהן,

קען איך אויף קיין ארט נישט איינשטעהן,

ווען די מוזיק פאנגט אן שפילען,

קענען דאס פרעמדע נישט פיהלען,

וואס הייסט אמעריקאנער טענץ.

ניט ער: וואס דען? א פאלקע און לאנסע, פאלקע מא-

זורקע און קאדריל, אהן א טעם און אהן א גראם,

אהן געשמאק און אהן געפיהל.

אלפרעד: איי, דער שימי, דאס איז צוקער זיס,

ווען איך הער עס, הייב איך די פיס,

איך קען זיך נישט בעגען אהן שימי, גוט מיר שימי,

גוט מיר שימי, לעבען זאל אמעריקאנער טענץ. (טאנצט שימי)

כא: ר: בראווא! בראווא! בראווא! אויסגעצייכענט גוט,

צייגט אונז יעצט דעם רוסישען,

וועלען מיר זעהן דעם אונטערשיעד.

ליא ווקע: שאלען זיך און דרעהען,

דאס קען נאך קינדער פרעהען,

אזעלכע טענץ זענען דאך ביי אייך א גרויסע צאצאקע,

איך ווייס, וואס קען זיין גרעסער,

פרעהליכער און בעסער,

ווי טאנען א רוסישע קאזאצקע.

מיל: וואס דען, טוסטעט אין א שימי,

דאס פאסט פאר מענער שטימע,

דאס האט קיין לעבען און קיין זין,

נאך א רוסישער טאנץ איז טייער,

פיעל מיט לעבען, פיעל מיט פייער,

לאמיר, ליאווקע, א קאזאצקע! (געהען ארויסער טאנץ)

חיי: איך זעה, קיין אונטערשיעד, ביידע טענצלעך זענען

גוט, נאך איינס איז מיר אויף אייך א חידוש,

איהר זענט דאך ביידע יודען,

פארוואס זענט איהר פארשידען?

איהר טאנצט נאך פרעמדע טענץ און נישט קיין יודיש.

ווי וואויל, ווי גוט און פֿיין

איז א יודיש טענצעל. (נעמען א יודיש טענצעל)
 חיים (פאדע): מילא דו אפערקענען. דיינע טענץ זענען
 נישקשה. און דו פאניע, דיינע טענץ זענען אויך נישט שלעכט,
 אבער איהר זענט דאך ביידע יודען א יודיש הארץ, מיט א פיני-
 טעלע יוד. לאמיר זעהן, איהר זאלט טאכען א וועט, ווער עס
 טאנצט בעסער א יודישען טאנץ? נו, ליאזקע, אלפרעד קאם אן
 יודיש. (טאנצט יודיש ביי אים).

פארהאנג

44

דריטער אקט.

(א ריך צימער ביי ליאזקע'ן. אויף דער בינע חיים לעמאן. מ'קלאפט).
 חיים: קאם אין!
 (אויפטויט אלפרעד)
 אלפרעד: וואו איז ליאזקע?
 חיים: וואס איז?
 אלפרעד: וואס וויסט איהר, וואס דארטען טהוט זיך.
 אז מ'ן האט זיך דערוואוסט, אז ליאזקע איז דער פרעזידענט
 פון דער עקסעלסאדאר קאמפאניע? פארוואס האט ער בא'ד נישט
 געזאגט? ליאזקע איז א מאלאדיען.
 חיים: וואס דען? ער האט זיך עקסטרא פארשטעלט פאר
 א פעדלער, ווייל ער האט געוואלט זעהן, צי זי וועט איהם לייב
 האבען. ווען ער איז אריין.
 אלפרעד: וואו איז ער יעצט?
 חיים: ער איז נישטא אין דערהיים.
 אלפרעד: איהר וויסט וואו ער איז?
 חיים: וואס איז דאס אייער ביזנעס?
 אלפרעד: אלרייט. איך וועל דא ווארטען אויף איהם.
 (א. מ'קלאפט)
 חיים: קאם אין!

45

(אויפֿטריט סאלאמאן, ליובא, לינע)
לייבא: זעה נאָר, סאלאמאן, היינט לעבנסשטעק איז גאָר דאָ!
היינט: מילי, פֿלוי, אין אמעריקא דײַט איך נישט היינט
לעבנסשטעק.

לייבא: ווי דען?
היינט: רעדענד היימאן לעמאן.
לייבא: דאָס האָט אייך ליאָווקע געמאכט.
היינט: יעצט זענט איהר דאָך די לעבנסשטעק...
סאלאמאן: פֿלוי, רעדענד היימאן לעמאן רעדט אַנ-
שטענדיג, פֿארגעסט נישט, און זי איז אַ לעדי.
היינט: ווער האָט צו איהר? זי האָט דאָך צו מיר!
לייבא: וואו איז ליאָווקע איך בעדאָרף איהם האָבען.
היינט: ער איז נישטאָ אין דערהיים.
לייבא: הייסט איהר, ווען ער וועט קומען? וועט ער זיך
וויימען?

היינט: איך ווייס נישט.
סאלאמאן: מיר וועלען ווארטען דאָ אויף איהם.
היינט: אויב איהר ווילט ווארטען אויף איהם, געהט אריין
זיין צווייטען צימער.
לייבא: ליאָווקע וועט מוזען חתונה האָבען (היים ווייזט זי)
היינט: מיט גיטעלעך. (ביידע אָב)
היינט: און איהר וועט דאָס דערלעבען, וועט איהר משיחין
זיך דערלעבען. (מען קלאפט, ער קען דאָ זינגען אַ קופלעט)
(אויפֿטריט ליאָווקע, מילי, ער אין אַ פֿראַק, זי אין אַ געזעלשאַפט קלייד)
לייבא: וועט איז שוין עמיצער דאָ?
היינט: אַודאי, געסט, ליובא, סאלאמאן זענען דאָ און ס'טענ-
צערל איז אויך דאָ. (ער חיל געמען ביי מילי'ן דעם מאַנטעל)
מילי: איך דאַנק אייך, איך בין נישט געוואוינט מען זאָל
ס'ך בעדיינען. איך וועל מיך אַליין בעדיינען.
היינט: און דיר איז ליעב, מהיכא חיתא.
לייבא: וועט, נו, קום אהער, וועסט זיך דאַרפֿען געוועהנען.
מילי: נו, מען דאַרף זיך אָנהויבען געוועהנען.

לייבא: וועט: היינט, געהט אריין צו די געסט און זאָגט זיי,
און ס'זאָל קיינער נישט אַוועקגעהן. (היים אָב) הערסט, מילי, ס'טענ-
צערל איז אויך דאָ.
מילי: געוויס, איך האָב איהם אָנגערופֿען דורכ'ן טעלע-
פֿאָן, איך האָב פֿאַרד דערקענט, אַז ער איז פֿון די, וואָס פֿאַלען
פֿאַר יעדען קליידעל...
לייבא: וועט: איך וועל איהר ווייזען, ווער ליאָווקע מאַלאָ-
רעץ איז! איך וועל איהר אָבשפּילען אַזא חתונה, און זי וועט
מיך האָבען צו געדענקען און דאָס וועט זיין מיין נקמה.
מילי: זאָג נאָר, צוליב וואָס ווילסטו דאָס טהון? נאָר
אויס נקמה, אָדער אין דיין הערצעלע טיאָכקעט נאָך פֿאַר ליבע
צו איהר?
לייבא: וועט: ליעבעז ווען איך האָב דיר... איך האָב דיר
נאָר ליעב.

מילי: עס ס'רעדט זי נאָר אַזוי.
לייבא: וועט: נו, געוויס, שרייבען שרייבט זיך אַנדערש.
אַבער איך האָב נאָר דיר ליעב, נאָר דיר!
מילי: מיך? אַן איינפֿאַך דינסט-מיידעל?
לייבא: וועט: אַט די איינפֿאַכקייט, דאָס איז עס, וואָס איך
האָב ליעב... איך דערמאָן מיך, אין דערהיים אין רוסלאַנד, ווען
איך בין געווען אויף סלזושבע, און איך דערמאָן מיך אַזוי אין
די וועלדער און די פעלדער... און דאָ, און איך האָב דיר און
גיב אַ קוק אין דיינע אויגען, דערמאָן איך מיך אין די הינדע-
לעך, אין די געזעלעך, אין די קאטשקעלעך, אין די קעלבערלעך.
אין די חזירימלעך...
מילי: וואָס איה, און דו גיסט אַ קוק אין מיינע אויגען.
הערמאָנס: זיך אין די חזירים?
לייבא: וועט: ניין, איך האָב געוואָלט זאָגען, און דו דער-
מאָנסט מיך אין מיינע היים אין רוסלאַנד, געה, מיין טייערע,
אריין צו די געסט, און קום פֿאַר אַריין, זעה, און דאָס טענ-
צערל זאָל זיך אין דיר פֿאַרליבען, און דאָס וועט גיטעלען אי-
בערצייגען, ווי פֿאַלש ער איז איהר...

פילי: עס וועט זיין גלייך. (ער קוקט זי, און צו די געסט)
ליאָווקע: טאקע אַ מאַגליכע פּיידע... זי דערמאָנט מיך
וויקינד אין דערהיים. יא, איך האָב געקומען אַ גרוס פון רוס-
לאַנד, זעהר אַ טייערען גרוס. איך קען מיך נישט איינהאַלטען,
איך וואָלט איהם אייך געוואָלט איבערגעבען. (זינגט. געסט און נאך
פיליין. אלפרעד שצענע)

(אויפטריט חיים רופט אריין זי)

חיים: סאלאמאן! ליובאַ! ליאָווקע האָט אייך געבעטען, איהר
וואַרטען. ער וועט אייך באַלד זעהן.

(אויפטריט סאלאמאן ליובאַ)

ליובאַ: איז ליאָווקע דאָ צווישען די געסט?

חיים: איך האָב נישט געזעהן.

ליובאַ: איהר האָט דאָך אריגען...

חיים: האָב איך דאָך אריגען פאַר מיינע שוועגער און נישט
פאַר אייער שוועגער.

(אויפטריט ליאָווקע)

חיים: אָט איז ער. און טשאַדעט איהם דעם קאַפּ...

סאלאמאן: אָט האָסטו דעם פרעזידענט. הא, דו דו?
(שצענע)

ליאָווקע: איהר זענט אודאי געקומען איבערנעמען דעם
קאָנטראַקט איבער די הייזער?

סאלאמאן: און איהר מעגט זיכער זיין, און פון ביזנעס
שטאנדפונקט וועט איהר פון מיר זעהר צופרידען זיין.

ליאָווקע: חיים, איך בעט אייך, געהט דערווייץ אריין
צווישען די געסט און זעהט, און ס'וואָלט זיי דאָרט נישט לאַנגוויילען.
חיים: פאַרלאָזט זיך אויף מיר. איך מאַך מיט זיי נישט
קײן לאַנגע שטיות. מיט קבצנים לוינט נישט צו האַבען, וואָס צו
טהון. (אָב.)

ליובאַ: גלויב מיר, ליאָווקע, און מיר זענען גאָרנישט שול-
דיג, און עס האָט זיך אזוי געמאַכט.

ליאָווקע: אלזא, איהר ווילט דאָך האַבען די קאָנטראַקט-
טען? גוט. איהר בעדאַרפט מיר נישט דולען דעם קאַפּ. איהר

בעקומט די קאָנטראַקטען.

סאלאמאן: יא, איך דאַנק אייך. וואָס האָב איך דיר
געוואָנט, ליובאַ? ליאָווקע איז אַ מענטש מיט אַ גוט האַרץ... איך
דאַנק אייך. (שצענע) גאָרנישט... אויף דעם מאַמענט איז ער גע-
ווען פאַרביטערט וועגען גיטעלען. אָבער יעצט, איז אלעס פאַר-
איבער. איהר זענט אַ מענטש מיט אַ נשמה. איך דאַנק אייך, איהר
וועט זעהן, מיר וועלען נאָך פראַווען אַ מזל-טוב.

ליאָווקע: איך דאַנק אייך. איהר מוזט מיר ענטשולדי-
גען, איך מוז אַרייַגען צו די געסט. (אָב)

ליובאַ: דו וועסט זעהן, סאלאמאן, און גיטעלע וועט נאָך
חתונה האַבען מיט ליאָווקע. מען מוז זעהן, זי אָבצורעדען פון
טאָגן-מייסטער.

(אויפטריט אלפרעד)

סאלאמאן: זעה נאָר. ער איז גאָר דאָ וואו מען פער-
זייעט איהע נישט, וואָסט ער אויס.

אלפרעד: העלף! מיטס גאָלדוויין, וואו איז גיטעלע?
ליובאַ: וואָס געהט עס אייך אָן? מײן שוועסטער גיטע-
לע איז נישט פאַר אייך.

סאלאמאן: איהר פערשטעהט דאָך אַליין, אַי זי איז
נישט פאַר אייך. היינט ליעבט זי אייך. מאַרגען--אָן אנדערען.

אלפרעד: ווער בעט זיך ביי אייך? און גיטעלע וועט
מיך נישט וועלען. לאָז איך זי פריי צו יעדער צייט.

ליובאַ: דו זאָלט נישט רעדען אויף מײן שוועסטער.

סאלאמאן: זיי שטיל. וועסט קאָלירע מאַכען... איהר
פערשטעהט דאָך אַליין, און גיטעלע האָט נאָר מיט אייך אַ שפּאַס
געמאַכט. ווייס איך וואָס... זי האָט גאָר ליעב ליאָווקע.

(ליובאַ מיט סאלאמאן אָב. ליובאַ רייסט זיך נאָך צום קריגען. נאָר סא-
לאמאן שטופט זי ארויס)

אלפרעד: וועמען אַרט עס... איך האָב אָבער באַלד פער-
שטאַנען, און זי איז אַ פאַלש צו מיר.

אל פר ע: זי וויסט נישט, אז נישט איהר האב איך גע
מיינט, נאך איהר געלד...
(זינגט דער רבי מיינט נישט די הגדה)

I

עס איז א כלל איבעראל, וואו איהר זאלט נאך געהן,
אז יעדער איז כסדר נאך פאר זיך אליין.
א יונג מיידעל-פרעגט קיין שאלות,
וואס איהר זאלט נישט הערען,
וואס זי שווערט, איז פונקט פערקעהרט,
קען איך דא שווערען,
ווייל דאס ווערטיל וויסט יעדער,
איהר האט נאך דאס געלערנט אין חדר,
יעדען איז גוט בעקאנט.
רעפריין.

אז דער רבי מיינט נישט די הגדה,
נאך ער מיינט די קניידלעך,
דאס איז דאך אן אלטער כלל,
געדענקט יונגלעך, מיידלעך...
וויטען זאלט איהר נאך איין כלל,
אז דאס איז איבעראל,
אז דער רבי מיינט נישט די הגדה,
נאך ער מיינט די קניידלעך...

II

עס פיהרען אלע חתן-כלה, דאס פידעלע גיט א סקריפע,
א חופה-קרענציל, א מצוה-טענצעל,
ווען מען האלט שוין ביי דער חופה,
די כלל לאכט, דער חתן טראכט:
ער וויל שוין איבערקומען

נאך דער חופה באלד, שרייט דער חתן גוואלד:
ער וויל דאס מזומן...
ווייל דאס ווערטיל וויסט יעדער,
איהר האט נאך דאס געלערנט אין חדר,
יעדען איז גוט בעקאנט.
רעפריין. אז דער חתן מיינט נישט, א. אז. וו.

III

דער רבי זיצט, לערנט שוויצט,
און גלאצט מיט די אויגען צום הימעל,
ער שרייט צו גאט: גוואלד! אחד,
און מאכט אן א געטומעל...
פאר אשה, האט ער בושע, און נעמט אן איהר בקשה,
ער שרייבט קמיעות, און נעמט מטבעות,
און האלט צו גאט א דרשה...
ווייל דאס ווערטיל וויסט יעדער,
איהר האט עס נאך געלערנט אין חדר,
יעדען איז גוט בעקאנט.
רעפריין. אז דער רבי מיינט נישט, א. אז. וו.
(אויפטריט איטשע, מאריאשא, ליובא)

איטשע: ביי מיר, פערשטעהסטו, איז דיסציפלינא. איך
האב אין דערהיים געגעבען מיין ווארט, אז דו וועסט זיין ווייב.
צו זיינע פיס וועסטו מוזען פאלען, ביז ער וועט דיר מוחל זיין.
גיטעלע: איך וועל זיך בעסער דערהרגענען...
איטשע: וועסטו טויטערהייט מיט איהם חתונה האבען.
גיטעלע: איך האב לייעב אלפרעדן.
מאריאשא: פאלג דעם טאטען, מיין קינד, וואס וועסטו
האבען ביים טענצעל וועסטו ביי איהם טאנצען פאר הונגער.
גיטעלע: מאמע, היסט דאך פריהער אנדערש גערעדט
מאריאשא: איך רעד אלעמאל עפעס אנדערש.

איטשע: דו פערזאנעטער הרמאט, דילואי וואלסטור
נישט אלעמאל עפעס אנדערש גערעדט, וואלט צו דעם אלעם
נישט געקומען.

(אויפטריט ליאָווקע. דערזעהן איהם שטעלט זיך סמירנא)

ליאָווקע: זעהר גוט, ר' איטשע, וואָס איהר זענט געקו-
מען. אין אייך זעה איך אַ גוטען פריינד, אַז איהר זענט נישט
פאַרשטעלט...

איטשע: איך בין אַן אלטער סאַלדאַט! ביי מיר איז דיס-
ציפלינא! מיין טאַכטער, מיין ווייב האָבען געגען דיר גען, נדיגט,
און זיי זענען געקומען דיר מחילה בעטען.
ליאָווקע: דערווייל בין איך נאָך נישט געשטאַרבען... נו,
און איהר מאַריאַשא, זעהט איהר, כאַטש איהר זענט מיר אַ שונא,
האָב איך אייך אויך איינגעלאָדען.

מאַריאַשא: איך בין דיר אַ שונא? וואָס רעדסטו? איך
האָב דיר אלעמאל אַזוי לייעב געהאַט ווי...
ליאָווקע: ווי עפעסער אין די אויגען... אָבער איהר זעהט
דאָך, אַז אייער טאַכטער וויל אַפילו צו מיר נישט רעדען.
מאַריאַשא: זי וועט רעדען, אודאי וועט זי רעדען...
רעד צו איהם! פערליר נישט אַזאַ עשירות.

איטשע: פאַרוואָס רעדסטו נישט צו איהם? דו קליינער
אויסגעשאַסענער פאַטראָן. סמירנא! (שרעט זיך שוין נישט)
גיטעלע: סמירנא, סמירנא! (געהט צו) ליאָווקע, איך וועל
דיר זאָגען דעם אמת, איך האָב לייעב אלפרעד'ן.

ליאָווקע: אַזוי ניע מאַזשע ביטש! איך וועל דיר אָבער
איבערצייגען, אַז אלפרעד האָט דיר נישט לייעב.
גיטעלע: דו קאָנסט מיך דאָס נישט איבערצייגען.
ליאָווקע: איך וועל דיר איבערצייגען, אַז אלפרעד האָט
דיר נישט לייעב.

גיטעלע: עס איז נישט אמת. אלפרעד דאָט מיך לייעב.
מאַריאַשא: שריי נישט אַזוי, ער איז דאָך דער פּרע-
זידענט!

גיטעלע: פרעזידענט

ליאָווקע: געהט אלע אַריין אין צווייטען צימער און
דאָן יוצט איהר באַלד זעהן. (אלע אַב. ער רופט ארויס פון די געסט
מילי. זאָגט איהר עפעס) (אויפטריט מילי)

מילי: מיסטער שפּרינגער, מיסטער שפּרינגער, פליז.

(אויפטריט אלפרעד)

אלפרעד: איהר האָט מיך געוואָלט זעהן?

מילי: איך מוז אייך זאָגען, מיסטער אלפרעד, זייט איך
האָב אייך דערזעהן, קען מיר אייער געשטאַלט פון קאָפּ נישט
ארויס. סיי בייטאָג, סיי ביינאַכט. הער איך נישט אויף צו דענ-
קען. אלפרעד, איך האָב אייך לייעב.

אלפרעד: יא? (אויף די קניה) און איך לייעב אייך.

מילי: נו, און אייער כלה גיטעלע?

אלפרעד: זי איז נישט מיין כלה. איך לייעב אייך. זעהט
צו אייערע פיס פאַל איך, און איך בין גרייט צו זיין אייער
דינער.

מילי (סצענע): איהר הערט? איהר הערט?

אלפרעד: געוויס... געוויס... איך מוז אייך נאָך איינס
זאָגען. אַז איהר זאָלט נישט מיינען, אַז איך לייעב דעם גרינהאַרען
גיטעלען. גלאַט אַזוי, אַ שפּאַס... ווי קומט זי צו איהם... (הייבט אָן
שיטען מיט ליגענד, וואָס זאָגט גיטעלען צו, ווי אין צווייטען אַקט)

מילי: איהר הערט? איהר הערט?

אלפרעד: ווער הערט? ווער?

(אלעס ארויס פון אונטער די פאַרהאַנג).

ליאָווקע: אַט ווער עס הערט...

אלפרעד: אוי, איך בין אין דער ערד. (גיט אַ ריס דעם
קאָלנער פאַר כעס. מילי און ליאָווקע לאַכען. אלפרעד געהט אַדעק אין אַ זייט)
גיטעלע (מיט אַ געשרי): פאַפּא, מאַמא! צווישען מיר און
אַלפרעד'ן איז אלעס אויס! איך וויל איהם מעהר נישט קענען!
(געהט צו) ליאָווקע, זיי מיר מוהל!

ליאָווקע: יא, איך בין דיר מוהל. אָבער זעה וועמען דו
האַסט פאַרביטען, אַזאַ געטרייע לייעבע...

גיטעלע: ליאָווקע, איך האָב דיר נישט פּרע-זאָגען. איך

העל דין יעצט ליעבען.

ליאָווקע: איך דאַנקע. איך האָב שוין ווער עס זאָל מיך
ליעבען... חיים, רופט אריין די געסט. לעדיסענר דזענטעלמאן,
איך שטעל אייך פאַר מיין פרוי פדת משה וישראל (אויף מילי)
זי איז יעצט מיין געזעצליכע פרוי. כדי אייך אויסצופרובען,
האָב איך מיך פאַרשטעלט פאַר אַ פערלער, אַבער אין דער וויר-
קליכקייט בין איך דער יורש פון מיין רייכען פעטער, און דאָס
זאָנצע פערמעגען געהערט צו מיר.

חיים: בעט זי איבער, אז נישט, וועסטו זי אויך פער-
לירען.

אַלפרעד: זי וועט דאָך נישט וועלען.

חיים: פערלאָז דין אויף מיר. (סצענע, חיים, אַלפרעד, גיטעלע)
אַלפרעד: גיטעלע, מיין גיטעלע!

חיים: נו, מיין שדכנות-געלד?

אַלפרעד: פערלאָזט זיך אויף מיר...

ליאָווקע: איך בין אייך אַלע מוחל. און דו, גיטעלע,
אז איך האָב נישט געקענט זיין דיין מאן, וועל איך זיין דיין
וויינד.

אַלפרעד: אז איהר זענט איהר אַ פריינד, זענט איהר
דיך מיין פריינד אויך. אויב אזוי, בעט איך אייך אַ טובה: אזוי
חי אייער פעטער האָט אייך געמאַכט פאַר זיין יורש, אזוי מאַכט
מיך פאַר אייער אַ יורש...

ליאָווקע: דוטקי בראָט.

איטשע: נאָר אזא מאָלאָדיען ווי ליאָווקע, דאָס אונז
געקענט כיהרען ביי דער נאָז...

(געזאָנג "עך ראָסיא" אַ אז. חי. טאַנץ)

פֿאַר אַ נאָ

ענדע